

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

הועדה לקידום מעמד הילד

בראשות חברת המועצה אופירה יוחנן וולק

שהתקיימה ביום רביעי ב-6/7/2016, שעה 16.00

ל' סיון תשע"ו

בניין העירייה, קומה 12

סטנוגרמה – שוש בלו

חברי הועדה

מוזמנים ה"ה:

עמוד 1 מתוך 43

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק - יו"ר	
קצינת נוער מרחב ירקון	אירית עמר רוזן
מנ"שים – מח' לנוער וצעירים	גיא זוזות
מנ"שים – מ' לנוער ולצעירים	אבי ג'מאט
מנהל השפ"ח	משה אלון
יו"ר לילך התנדבות מכל הלב	ורדה זקהיים
מנהל אגף בריאות הציבור	ד"ר חיים נחמה
מנהלת מחלקת איילון	אתי גולדברג
מרכזת נושא ילד ונוער ומשפחה אגף מזרח	איריס פאר כלף
מנהלת מחלקת אפיקים	חדוה קפלן
מנהלת אגף מזרח	נועה שלום
מנהלת אגף מרכז צפון	בלהה קורן
ממונה תחום הפרט בחינוך העו"ס	גרטי שוויצר
מרכזת נושא ילד ונוער אגף דרום	נרי מנור
הרשת החברתית	תמי הורוביץ
הרשת החברתית	מאיה סטילרמן
מית"ר מפתן אלון	נועה פריזיאן
מית"ר מפתן אלון	אמיר בנר

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

עלמה שירן	מנהלת המחלקה לרווחה חינוכית
הילה אריאל	מנהלת אגף דרום – מינהל השירותים החברתיים
דורית הינדי	מנהלת היחידה הטיפולית אכפת
פרץ טלי	מ. עמותת אנוש
רועי אלקבץ	ראש מטה יש עתיד ת"א
ורדה חורש	מנהלת מחלקת אחוה
נחמה גולדוסר	הנהגת הורי ת"א
מושיקו בלס	מ. מדור תנועות הנוער
אורית מוסל	מנהלת תחום ילד נוער ומשפחה
גילה מרקט	מפתן אלון
מהרטה ברוך רון	סגנית ראש העירייה

על סדר היום:

- מפתן אלון – מסגרת חינוכית לבני נוער בקצה הרצף השייכת למנהל השירותים החברתיים – גב' גילה מרקס, מנהלת המפתן.
- הכנות קיץ מטעם הגורמים השונים בעירייה – מר מושיקו בלס, מנהל מדור תנועות וארגוני נוער.
- תכנית הקיץ של המנ"שים – מר גיא זוזות, מנהל תחום נוער וקהילה.
- שונות וסיכום - אופירה יוחנן וולק, יו"ר הוועדה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

* * * *

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אחר צהריים טובים לכולם, אני פותחת את הישיבה.
אנחנו נתחיל במפתן אלון, מסגרת חינוכית לבני נוער בקצה הרצף השייכת למנהל השירותים החברתיים - גב' גילה מרקס מנהלת המפתן תיתן לנו את הסקירה.

מפתן אלון – מסגרת חינוכית לבני נוער בקצה הרצף השייכת למנהל השירותים החברתיים

גילה מרקס:

אחר צהריים טובים לכולם, האמת שאני שמחה על ההזדמנות וקצת נרגשת להיות פה בוועדה הזאת ולספר על המקום המדהים הזה, על מפתן אלון בתל אביב. המקום שאליו אני מגיעה כל בוקר באמת עם שיר בלב, עם המון אמונה, אהבה וידיעה שהדבר אפשרי, שהכול אפשרי. יש לי מין מנטרה כזו שאני אומרת 'אין אי אפשר, יש איך אפשר' ואנחנו מחפשים את הדרך, מוצאים את הדרך, מכוונים מסלולים מחדש. וכל הזמן באמת עסוקים במציאת הדרך הנכונה לקידום התלמידים שלנו במפתן אלון.
מפתן אלון כמו שאתם רואים זו מסגרת חינוכית, טיפולית-שיקומית, שמנוהלת למעשה בפיקוח של משרד הרווחה, משרד החינוך וכמובן עיריית תל אביב יפו. ואנחנו אומרים שזה בית, בית שיש בו אהבה, קבלה ונתינה, ובאמת מקום שמכבד את כל מי שנכנס בשעריו ומאפשר לו, נותן לו את ההזדמנות להתפתח. מהמקום שהוא נמצא, אנחנו תמיד אומרים, מהמקום שהנער או הנערה מגיעים אלינו, אם זה במצב X, זה תמיד יהיה X פלוס משהו. הפלוס הזה הוא משתנה, יש פלוס שהוא יותר משמעותי ויש פלוס שהוא יותר מינורי, אבל כל פלוס הוא משהו.

מטרת העל כפי שאנחנו רואים אותה במפתן, ותיכף נדבר גם על פרופיל התלמידים, זה לשקם אותם שיהפכו בסוף הדרך, ביציאה שלהם, עכשיו סיימנו מחזור של בוגרים שהפכו להיות אזרחים עצמאיים, לא תלתיים, תורמים, מועילים לעצמם, לחברה. משתלבים במסגרות, אם זה בצבא, אם זה בתוכניות אחרות. יוצאים לעבודה, לחיים עצמאיים. שיהיו בספקטרום, מה שאנחנו קוראים 'הנורמטיבי'. יש לנו כמה אמונות, או מטרות שאנחנו מפעילים ופועלים על פיהן ביום יום, בשגרת היום.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מאיזה גיל הם מגיעים אליך?

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

גילה מרקס:

התלמידים אצלנו מגיעים מגיל 13,

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מכיתה ז'?

גילה מרקס:

מכיתה ח' עד י"ב, 13 עד 18 זה טווח הגילאים במפתן. יש תלמידים שבאמת נשארים איתנו לאורך כל הרצף, זאת אומרת יש תלמידים שמסיימים 5 שנים במפתן. יש תלמידים שמגיעים מאוחר יותר, בטי' או ביי', תלוי בהכוונות של התלמידים.

משה אלון:

במובן מסוים זה נשירה. במובן זה אלה שב-ח' וב-ז' זה סוג של נשירה.

גילה מרקס:

זו אולי נשירה ממקום אחר, אבל זה מעבר הזרם. זה לא נשירה ממערכת החינוך, זה מוגדר כמעבר זרם בתוך המערכת.

משה אלון:

שווה בדיקה.

אורית מוסל:

הזדמנויות שניה ושלישית.

משה אלון:

בכתה ז'?

אורית מוסל:

רק מ-ח'.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ח' זה אומר שהילד היה שנה ראשונה בחטיבה וכבר לא מסוגל לעמוד בה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אורית מוסל:

נכון, זה הפרופיל.

גרטי שוויצר:

אני יודעת על ילדים שמגיעים לכיתה ח', הם ילדים שמגיעים לאחר תהליך של שימוע ... בדרך כלל, ילדים שבעיות ההתנהגותיות שלהם או שהן בעיות של מוגנות, ...

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני רוצה להבין, זה עניין גם לימודי וגם התנהגותי?

גילה מרקס:

כן, זה שילוב. יש פה עוד מעט את הפרופיל של התלמידים. התחלתי פה ממשוהו שהוא בייבי חדש אצלנו במפתן, שדווקא לא מדבר על השגרה שהייתה נהוגה עד לא מזמן, עד לפני חודשיים בערך. עכשיו נפתחה לנו מסגרת חדשה על המפתן, אני רוצה לידע אתכם בדבר המדהים הזה שנקרא מית"ר, מית"ר המפתן. מית"ר זה מרחב יום תומך רב תחומי. יושבים פה עמיר ונועה, שהוא הרכז והעובדת הסוציאלית החדשים שגויסו למית"ר. בעצם הכוונה היא שבסוף יום הלימודים, בשעה 14:00 או 14:30 הילדים לא יחזרו לבתים שלהם, מי שיכול, מי שרוצה, מי שמעוניין, מי שנרתם, ויישאר בתוך בית ספר במרחב מאוד מאפשר. זה כדי לצמצם את הסיכון ולהרחיב את המעטפת שניתנת לתלמידים. כמובן שהמית"ר פתוח לכלל התלמידים, אנחנו עובדים עם מועדות ויש היום כבר שלוש הפניות של תלמידים מחוץ למפתן, שיועדו והופנו למית"ר. המית"ר בתהליך של יצירה, ומאוד גאים ומאמינים שזה ייתן מענה לתלמידים בשעות אחר הצהריים, אבל בוודאי גם ייתן **input** לתוך העשייה היום-יומית שלנו במפתן.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

זה פיילוט שהוא רק אצלכם?

גילה מרקס:

זה לא פיילוט, זו תוכנית.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

זו תוכנית שהוכנסה אליכם. לפי מה שאמרת כרגע ילדים אחרים מרחבי העיר יכולים, גם אם הם לא לומדים במפתן?

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

גילה מרקס:

נכון, הלשכות עודכנו בזה ואנחנו בקשר הדוק עם הלשכות, כדי להפנות תלמידים למסגרת הזו.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

איך אמור להגיע ילד בכיתה ח', אם הוא לומד או גר במקום אחר בעיר?

אורית מוסל:

אין הסעות, אוטובוס.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

זה לא משהו שהוא מורכב, למשל אם יש חמש הועדות מבית ספר עירוני ד'?

אורית מוסל:

לא. מי שיעמוד בפרופיל ומתאים, ובעל מוטיבציה להיות- יתקבל.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מאיזה בתי ספר מגיעים?

אורית מוסל:

ברור שמדובר באוכלוסייה שהיא בסיכון.

גילה מרקס:

בדרך כלל הם מגיעים מהזדמנות שנייה.

אורית מוסל:

סטטיסטית יש סיכוי שזה כאלה שגרים מסביב יהיו, אבל לא בהכרח. יכולים גם להגיע מאזור יפו, יש כמה הפניות עכשיו ממחלקת שפירים דווקא.

גילה מרקס:

אנחנו קלטתי תלמידים גם מעירוני ט'.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

שבעברם היו, אבל עכשיו הם אצלך.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

גילה מרקס:

נכון.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אבל אין תלמידים שלומדים במהלך היום בעירוני ט' ומגיעים אלייך?

אורית מוסל:

תיאורטית אפשר.

גילה מרקס:

הקליטה הזו רק התחילה.

ד"ר חיים נחמה:

כל מפתני האלון בארץ זה תחת משרד הרווחה?

גילה מרקס:

כל המפתנים הם תחת משרד הרווחה, יש חמישה או שישה מפתנים בארץ, יש כ-20 שיש אצלם מסגרת של מית"ר על מפתן.

ד"ר חיים נחמה:

במסגרת חינוכית הדעת נותנת שזה יהיה תחת מערכת החינוך.

גילה מרקס:

זה גם.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

עם תמיכה של משרד הרווחה ולא להיפך.

אורית מוסל:

מפתן היא המסגרת היחידה שמשרד הרווחה מוביל אותה, ומשרד החינוך שותף לה. יש כאלה בכמה מקומות בארץ, כשההנחה היא שהיא באמת מיועדת לתלמידים בקצה הרצף, ממש. מית"רים ישנם שני סוגים בארץ. מית"ר על מפתן, זאת אומרת מית"ר שמתחיל ב-2 בצהריים עד 7-8 בערב שזה מה שקורה במפתן אלון, שהמית"ר שנפתח הוא משעות הצהריים. ישנו מודל אחר שעומד להצטרף לעיר, עומד להצטרף מית"ר חדש ביפו, יפעל בשנת 2017, שהוא יהיה מית"ר מהבוקר על הערב. הוא לא יהיה על מסגרת של בית

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

ספר קיים, גם הוא יהיה במימון מלא של משרד הרווחה, עם זיקה לתוכניות קהילה ותוכניות שאכפת מובילה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

באיזה מתקן זה יהיה?

אורית מוסל:

זה יהיה בשערי ניקנור.

גילה מרקס:

כשנער או נערה מגיעים אלינו, אנחנו עוסקים בשני מסלולים במקביל מבחינת לימודים, תיכף נדבר על דברים אחרים. אחד זה באמת התחום של הלימודים העיוניים, ושאלו פה על משרד החינוך. הלימודים העיוניים הם תחת פיקוח מלא של משרד החינוך, מפקחת ממשרד החינוך, אנשי ליווי כאלה ואחרים, מנחים ממשרד החינוך. הכול לפי תוכניות של משרד החינוך, כולל כמובן תלמידים שמגיעים להיבחן בבחינות בגרות בכיתות י"א-י"ב, כמובן של משרד החינוך. ויש גם את הלימודים הסדנאיים המקצועיים, שם האופק הוא תעודת סיווג של התמ"ת, תעודת סיווג מקצועי. זו משוכה לא פשוטה לתלמידים, הם צריכים לצבור המון שעות, המון ידע, המבחנים מאוד תובעניים. אבל צולחים גם את המבחנים האלה, חלק מהתלמידים. ביי"ב, רק ביי"ב אפשר לגשת לבחינות האלה. צולחים גם את המשוכה הזו, ויוצאים למעשה עם תעודת מקצוע מוכרת של התמ"ת.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

הם לא עושים מב"ר?

גילה מרקס:

לא.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

הם יוצאים עם 12 שנות לימוד ללא בגרות?

גילה מרקס:

הם יוצאים עם מינימום 12 שנות לימוד. כשהייתה אצלי מפקחת ממשרד החינוך והראיתי לה גיליון ציונים של תלמיד, היא אמרה לי 'מה זה? זה לא תלמיד של מפתן'. כי הוא צבר כל כך הרבה יחידות בגרות, שהפער בין מה שהוא צבר לזכאות לבגרות מלאה הוא לא גדול. אבל אין הרבה כאלה, אבל יש. כי אנחנו מגישים למתמטיקה, אנגלית, לשון והבעה והוא ניגש גם להיסטוריה ועשה 5 יחידות, הסדנה שלו מוכרת גם במשרד

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

החינוך, אז הוא עשה סדנת תקשוב של 5 יחידות. יש לו סל מאוד מכובד, אני חושבת שחסרים לו 2 או 3 מקצועות להשלים לזכאות מלאה. כרגע אנחנו יחד עם אגף שח"ר, שזה אגף שעוסק באוכלוסיות מוחלשות במשרד החינוך, מכוונים למה שנקרא בגרות טכנולוגית. זה למעשה צבירה של 14 יחידות לימוד, 7 עיוניות ו-7 טכנולוגיות שהם יכולים להוציא מהסל של הסדנה. זה מאפשר להמשיך למסלול של טכנאי הנדסאי, י"ג-י"ד במסגרות שיש לימודי טכנאי הנדסאי.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני לא מצליחה להבין למה לא לעשות אותם מב"ר?

גילה מרקס:

מראש זה רף טיפה גבוה. זו עבודה של חייטות, תלמיד שמזהים אצלו את היכולות והכוחות אנחנו דוחפים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אבל לצורך העניין אם יש לך תלמיד שהוא עשה תהליך מאוד יפה, יש את הפוטנציאל. את יכולה באיזושהי קונסטלציה לשלוח אותו לעוד כמה יחידות שחסרות לו, ובסיכומו של יום הוא יהיה בעל תעודת בגרות?

גילה מרקס:

בוודאי שהם יכולים להשלים. היו לנו ניסיונות בתלמידים שראינו, גם היסטורית, אני מכירה בתקופה שלי מקרה אחד של תלמידים שראינו שהם צברו כוחות והם יכולים, ונעלה אותם. הם חזרו אלינו, אולי המקום, החממה, ההכלה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אבל אצלך באופן עקרוני את לא יכולה לעשות הוספה של המסלול הזה?

אורית מוסל:

משרד הרווחה בנה את המסגרת הזו כך שהיא לא מיועדת לתלמידים שיכולים לעשות את כל הדברים האחרים בתיכונים אחרים בעיר. לכן פותח המודל שתיכף יוצג, שאין רק לימודים עיוניים יש גם לימודים מקצועיים, סדנאות. יש עכשיו 4 סדנאות שונות. משרד הרווחה תמיד אומר שאם יש תלמיד שמסוגל לעשות בגרות מלאה, מקומו אינו במפתן, לכן הוא צריך להיות באחד מבתי הספר האחרים בעיר. אם הוא נמצא במפתן, צריך בתוך המפתן להוציא ממנו את המקסימום פוטנציאל ולממש אותו. עדיין מיעוטם של התלמידים יצליחו להגיע למרבית בחינות הבגרות. רוב רובם של התלמידים יצליחו לעשות מספר יחידות במספר מקצועות.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

המשפט הזה של משרד הרווחה, שמי שיכול לעשות בגרות מלאה מקומו לא איתנו, זה קצת עצימת עין. כי אם הילד הגיע בכיתה ח' למפתן אלון ועובר איזשהו תהליך, והוא כבר מגיע למצב שבו אפשר לעזור לו למצות את מקסימום הפוטנציאל שלו וכן להביא אותו לבגרות, אז אולי צריכים קצת לחשב מסלול מחדש.

אורית מוסל:

אין מספיק שעות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אז מדברים עם משרד החינוך, זה משהו שצריך לחשוב עליו.

אורית מוסל:

התוכנית בנויה כך שיש X שעות של סדנאות ו-X שעות לימודים עיוניים, אין את מקסימום השעות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אבל יש לך את מית"ר של אחר הצהריים, אז מ-2 בצהריים ילד שממש ירצה לצורך העניין אולי הוא יכול להירשם לקורס אקדמי.

גילה מרקס:

אנחנו מנסים עכשיו לחשוב במית"ר, לייצר איזה מרכז למידה קטן לתלמידים שרוצים עוד השלמות. אבל זה אולי נוגע קצת למה שאת אומרת. אני יכולה לומר שהלימודים העיוניים והבגרות מבחינתנו, זה סוג של כלי טיפולי. זה מדד אובייקטיבי. אנחנו נורא מאמינים בתלמידים, בסך הכול זו אוכלוסייה נורמלית. אנחנו אומרים שהמדד הזה הוא לא זה שאני אבוא ילד ואטפח לו על הכתף ואגיד לו 'אתה שווה, אתה מסוגל, אתה כמו כולם'. זה מעבר לזה, זה שביום של בחינת בגרות הוא יושב ונבחן כמו כל החברים שלו, שהיו לו, או לא משנה. הוא לא מאמין, תבינו איזו סיטואציה, עם איזה ערך עצמי נמוך. הוא לא מאמין שבחינת הבגרות שהוא עושה במתמטיקה או באנגלית זה אותו טופס. ההורים לא מאמינים, שזה משהו מיוחד להם, אחר, נמוך יותר, נחות יותר. לא, זה בדיוק אותו טופס. במדינת ישראל יש שאלונים אחידים בבחינות הבגרות. אבל זה תהליך שהם עוברים ואנחנו מנסים כמה שיותר לאפשר ולהגיע איתם לתוצאות. העניין פה זה גם התאמת תוכנית אישית, אני אומרת שאנחנו עושים כמו ניתוח קטן. כשתלמיד מגיע אלינו אנחנו באמת מאבחנים מה המצב שלו. אבחון לימודי, מכירים אותו, את המשפחה כמה שיותר. זה מאוד מעמיק, כדי להכיר אותו למצוא את הכוחות שלו. לדעת מהם נקודות החוזק ומשם בעבודה מאוד מאוד עדינה, ברגישות ובנחישות להוביל אותו קדימה להישגים, הצלחות, לתחושה של ערך עצמי ומסוגלות.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

יש עבודה עם ההורים והילדים?

גילה מרקס:

כן, בהחלט. אנחנו מפעילים גם עמותה נהדרת שעושה אצלנו טיפולים קצרי מועד להורים, לתת מעטפת וכלים להורים להתמודד. אנחנו עושים ערבי הורים משותפים שההורים מתנסים בסדנאות, כולל ערבים עם הרצאות חיצוניות כדי להעשיר.

קריאה:

כמה ילדים יש?

גילה מרקס:

65.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

65 ילדים בכלל בבית הספר?

גילה מרקס:

כן.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ומה מבחינת ההיענות של ההורים? אחד הדברים הבעייתיים זה תמיד שההורים ייענו ויגיעו בערב, ויעשו את סדר העדיפויות קצת אחרת.

גילה מרקס:

את נוגעת בנקודה ממש ממש חשובה, שאנחנו מנסים כמה שיותר. זה לא שהם פנויים לזה, הם במלחמת הישרדות עצמית. וכל מפגש כזה זה עבודה. אני לא יודעת לספור, אבל 3-4 פעמים מחנכים מתקשרים. יש לנו שני מחנכים שעובדים בכיתות. המחנכים, פעם ועוד פעם, ודרך הצוות הטיפולי כדי לגרום להם לבוא. מגיעים 40-50% לערבי הורים, אבל זה מאוד נוכח בשיח שלנו איך לרתום אותם יותר, איך להביא את המשפחה בצורה יותר מאסיבית אלינו. מי שמגיע נהנה ומקבל.

אני מציגה לכם מבט על כיתה, זו דווקא תמונה לא כל כך אופיינית. הרבה פעמים כשאני נכנסת לחדר לימוד זה תיבת נוח, הם יושבים זוגות- זוגות. המורה שלימדה משהו פרונטלי חוברת לתלמיד או שניים, ובת שירות יושבת איתו, וחייל בפרק משימה יושב עם תלמיד אחר. מנסים לתת מענים מאוד מדויקים לתלמידים, כל אחד מהמקום שהוא נמצא לקדם אותו.

עמוד 12 מתוך 43

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

ד"ר חיים נחמה:

כמה אנשי סגל?

גילה מרקס:

22, יש עובדי משרד חינוך ויש עובדי עירייה.

יש לנו 4 סדנאות מקצועיות. קונדיטוריה, תקשוב שעכשיו משנה את פניו קצת לגרפיקה ממוחשבת, עיצוב שיער וצורפות. בכל סדנה כזו יש גם ייזום עסקי. למשל שסדנת הקונדיטוריה מוציאה כל שבוע קופסאות עוגיות למשרד כזה או אחר בעיר. סדנת הגרפיקה מנסה בכל כוחה, ואני קוראת כאן לכל הציבור. היינו בפגישות בבניין העירייה ואנחנו רוצים להמשיך, אנחנו עושים דפוס דיגיטלי והתחילו הזמנות נחמדות. גם של מנהלת המשלחות וגם עוד. יש פלטפורמה נהדרת, ומי שמשתכר מזה הם הילדים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

את מוזמנת לשלוח לורד את הפרטים במייל, ונשלח לכל חברי הוועדה.

גילה מרקס:

מגיעים אלינו בני נוער בגילאים האלה, ניתוק ממערכות נורמטיביות, קושי גדול מאוד בקבלת סמכות. הם מאוד קוצניים, אנטי מסגרת, אנטי ממסד. קושי בהסתגלות חברתית, רבים מהם באו ממצב של שוטטות או שממשיכים לשוטט ואנחנו מנסים לצמצם את זה. עזובה, הזנחה. אני כל הזמן אומרת שהמציאות עולה על כל דמיון, ואנחנו מגיעים לביקורי בית אצל כל תלמיד. ומה שאנחנו רואים לפעמים, זה לא דברים פשוטים וקלים. בתים מאוד מוזנחים, הפרעות התנהגות, הפרות חוק. ניסינו להכניס למשל תוכנית של משטרת ישראל, פרויקט מיל"ה. הפרופיל של התלמידים כששלחנו את תעודות הזהות כדי לאשר אותם לתוכנית, תלמידים נפסלו כי לזה יש שלושה תיקים, לזה יש שני תיקים. גם פה היה לנו קושי להכניס אותם לאיזושהי תוכנית שמשטרת ישראל הוציאה לטובת אוכלוסיות מוחלשות.

אירית עמר רוזן:

פרויקט מיל"ה זה מובילים יחד למען הנוער. הבסיס של זה נקבע על קבוצות של קטינים שנפתח להם תיק ראשון אחד, וזה אמור אחר כך להיות כתיק אזהרה. ראינו שקשה לנו להתמקד בקבוצות האלה כי לא כולם גרים באזור. לאזור תל אביב מגיעים נערים ונערות מכל הארץ ואי אפשר למקד קבוצות כאלה, ואז התרחבנו לנערים בסיכון. כשהתרחבנו לנערים בסיכון אז יצרנו כל מיני קבוצות, למשל בגשר לנוער, בנינו קבוצה בעמותה. פנינו לרווחה ולגורמים נוספים על מנת לבנות קבוצה.

קריאה:

זאת אומרת שכדי להיות חלק מהקבוצה לא חייב שיהיה לך תיק?

עמוד 13 מתוך 43

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אירית עמר רוזן:

לא חייב שיהיה לך תיק. אתה יכול להיות בקבוצה עם נערים בסיכון. כלומר שתהיה איזושהי אחידות בקבוצה, אבל לא אחד שיש לו עשרה תיקים. כי אחד ההורים שרצינו להחתים אותו להסכמה על הפרויקט הזה, הוא אומר 'אני לא מסכים שהבת שלי תלך לנווה שרת להיות עם נערים, היא כולה גנבה איזה חצאית בזארה, אני לא מוכן שהיא תהיה עם נערים עבריינים'. או כל מיני תגובות ששמענו עם ההורים. יחד עם זה הפרויקט הזה מאוד מצליח, הרבה נערים ונערות עברו את הפרויקט הזה. זה פרויקט של 32 מפגשים, כל מפגש הוא כ-3-4 שעות, וכל פעם מביאים מרצים אחרים. יש גם פעילות בקהילה, זה פרויקט שהוא מאוד מצליח ופשוט ייצרנו כמה שגרירים שבעצם חושבים אחרת ממה שהם חשבו.

מהרטה ברוך-רון:

בסופו של תהליך אמור להתבטל להם התיק?

אירית עמר רוזן:

לא. אם יש להם תיק ראשון, בהתחלה בבסיס זו הייתה קבוצה שהיה להם ט.מ. זה תיק טיפול מותנה, שלא רשום במאגר הפלילי, זה רשום רק במאגר המשטרה של הנוער. עקב ההגנה לקטין רק מי שמוסמך יכול להיכנס לאותו תיק ספציפי של הנוער. זה היה הבסיס להקמת הקבוצות האלה. אבל ראינו שאנחנו, למשל בת"א עשיתי עבודה וכדי לבנות קבוצה כזו היה לי מאוד קשה. כי אחד גר בירושלים, אחד גם בבאר שבע. לא יכולנו לבנות, כי בכל זאת נפגשים פעמיים בשבוע. אנשים צריכים להגיע למרכז מסוים, למקום מסוים. היה לנו שיתוף פעולה מצוין גם עם אכפת, וגם עם עוד גורמים נוספים שהיו מוכנים להירתם לעניין, לתת לנו מבנה, לסייע בדברים נוספים, במדריך של קידום נוער. אבל לא הצלחנו לבנות את הקבוצה. בחלק מהמקומות כן הצלחנו לבנות את הקבוצה וכן הקמנו את זה. ואז החלטנו שהקבוצות לא יהיו רק ט.מ. ראשון. יש דברים שאנחנו לא יכולים להיכנס איתם, תיקי סמים או תיקים על רקע אידיאולוגי. ממש עבירות שאנחנו לא יכולים להכניס לתוך הקבוצה. במפתן אלון זה בכלל בית ספר שלא שייך למרחב ירקון, ובכל זאת תחנת תל אביב צפון רצו להקים את הקבוצה הזו, ואז חרגו מהשטח הטריטוריאלי שלהם והלכו לביה"ס מפתן אלון על מנת להקים את הקבוצה הזו וללוות אותה לכל אורך המפגשים. מה שקרה שנשרו, ולא הצליחו לגבש קבוצה. רצו לעשות משחק כדורגל תלמידים ושוטרים, וזה נפל בדרך.

גילה מרקס:

זה קרה במהלך השנה, היה קושי מאוד גדול לייצר קבוצה. היינו צריכים באמת אישורים על אישורים. אני מספרת את זה דווקא מהמקום שתבינו את פרופיל התלמידים. אנחנו מתעסקים פה עם מה שנקרא הארד-קור, אבל הם מדהימים ואנחנו עושים איתם עבודה נפלאה. הם יוצאים ומשנים קצת את החשיבה שלהם. גם פה היה לנו איזושהו מחסום, כי תלמידים שרצו את התוכנית לא יכלו להיקלט בה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

איריס פאר כלף:

אם יש מחסום, בואו נחשוב רגע אם בדקנו את הצרכים ואם התאמנו מענים, או שאנחנו מנסים להלביש את המענה על הצורך. אני באה מהמקום לומר שהתוכנית הזו מדהימה, וניסינו להכיל אותה דווקא קצת ברצף קצת לפני במניעה, בטרם.

איריס עמר רוזן:

ב-ט' זה אינם ברי עונשים, מתחת לגיל האחריות הפלילית, אנחנו נתקלים בזה הרבה לאחרונה. אין לנו מה לעשות איתם.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

12 הוא גיל האחריות הפלילית.

איריס פאר כלף:

אני אומרת לך, אני לא יודעת אם זה יכול להשתנות. נדרשת גמישות, כי ניסינו להכיל את זה למשל מניעתית לבנות בית חם, לנערה. לנערות עוד בטרם, בט', אבל הן על הקצה. אבל זו תוכנית שחייב 32 מפגשים והיא מובנית עם תכנים מאוד מסוימים, ואם אנחנו רוצים לבנות תוכן מסוים שמתאים לנערות, הגמישות פה הייתה קשה. יכול להיות שהמענה לא התאים לצורך, או שיש צורך אחר, אני לא יודעת.

אירית עמר רוזן:

אני אענה לך. יש לנו תוכניות מניעה שאנחנו מפעילים גם השנה ל-5-6 מפגשים, שכל יחידת נוער מתחייבת להקים פרויקט מניעה. יש שני פרויקטים, בעצם. פרויקט אחד שהוא יום אחד שיקיף מספר גופים, מספר גורמים, לתת הרצאות, לבנות את היום הזה כיום מניעה. פרויקט נוסף של 5-6 מפגשים שיהיה לאורך השנה, לאורך חודשיים- שלושה לאותן קבוצות. אין לנו פה מגבלה של מי האנשים.

איריס פאר כלף:

גם נשים, גם שוטרות? לא רק שוטרים.

אירית עמר רוזן:

שוב אני אומרת, שוטרים, שוטרות. עובדי המניעה של יחידות הנוער. מי שהוביל בעצם את פרויקט המיל"ה זה השוטרים הקהילתיים, אבל אנחנו נשאבנו כנוער לפרויקטים האלה כי אנחנו היינו בעצם עובדי הנוער, הרבה יותר minded לעניין הזה של נוער ולהבין את הצרכים של הנוער. אנחנו נשאבנו לפרויקט הזה, כשבבסיס השוטר הקהילתי היה אמור להפעיל אותו. יחד עם זאת, היום אנחנו ביחידות הנוער מתחייבים לעשות, אמורים להקים איזושהי תוכנית מניעה. הייתי בהרצאה של גיא והוא נתן לי רשימה של מנישים,

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

העברתי את זה ליחידות הנוער שלי. אחת התחנות כבר פנתה למנ"ש נווה צדק והם הולכים לעשות שם פרויקט עם אותם נערים שנמצאים שם במרכז.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

לצורך העניין, אני רוצה להתכנס חזרה למפתן אלון ולשאול האם ישנה אפשרות לשבת ולנסות לחשב מחדש, ולראות האם אפשר לשנה הבאה לעשות איזשהו פרויקט ביחד.

אירית עמר רוזן:

אין שום בעיה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מעולה.

גילה מרקס:

מאוד נשמח, תודה.

יש איתי צוות חדור אמונה, ומאמין ביכולת לחולל שינוי. הראייה היא דיפרנציאלית, כמו שאמרתי קודם, ממש מנסים לדייק את העבודה. וכמובן גישת הכוחות, דרך הכוחות. למצוא את הכוחות שבכל אחד ומשם למשוך אותם קדימה. אנחנו עובדים על פי העקרונות של סביבה טיפולית, גם במפגשי בוקר כשנער מגיע למפתן הוא לא ישר הולך לשיעורים וכולי. זוג מחנכים במודל ההורי פוגש אותו בבוקר, פוגש את הקבוצה שלו, רואה בעיניים מי נמצא ומי לא נמצא. זה ישר איזשהו מנוע להמשך יום עבודה. ליצור קשר, 'למה לא הגעתם' וכו'. וגם באמת לשמוע, הם מביאים את הסיפורים שלהם, את החוויות שלהם מיום קודם. זה כמובן פלטפורמה לכל מיני תכנים כאלה ואחרים.

טלי פרץ:

כשהם יוצאים ממפתן אלון יש איזשהו ליווי? איזשהו חיבור לעולם האמיתי?

גילה מרקס:

קודם כל בתוך המפתן, לתלמידים שהם ביי"ב, אנחנו ממש עושים תוכנית של יציאה לחיים. יש כישורי חיים לעולם של היועצות, אבל מעבר לזה. אנחנו מביאים נציג של בנק שפוגש אותם לשניים- שלושה מפגשים ומסביר להם. אנחנו מביאים עו"ד שסיביר על חוזה, שכירות, כל מיני כלים פרקטיים לחיים. כמובן תוכנית מאוד ענפה של משרד החינוך של הכנה לצה"ל. ואחר כך הקשר הוא באמת דרך המחנכים ששומרים על קשר עם התלמידים.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

עכשיו כשאני מסיימת שנתיים אני אומרת אוקי, זה הזמן לעשות מעקב בוגרים. באמת לראות מה קורה איתם, ואפילו ללוות אותם בדרך כזו או אחרת כולל במרכז למידה הזה שאמרנו שנפתח במית"ר. מי שרוצה להשלים, שיהיה לו מקום חם ואוהב שייצר לו את ההזדמנות הזו. אני מדברת על הבוגרים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אלה ילדים שבאו הרי דרך לשכות הרווחה, בגיל 18 הם הופכים להיות בגירים ואז הם מתנתקים מהמשפחה, ואז הם צריכים לפתוח תיק מחדש?

איריס פאר כלף:

עד גיל 21.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

האם הם מקבלים את המידע?

אורית מוסל:

יש סוגים של תוכניות לגיל 18 ומעלה. יש כמה וכמה תוכניות בעיר, שונות ומגוונות. אולי בפעם אחרת נעשה זרקור על הגילאים הללו.

אם נער הגיע לגיל 18 ואיננו מתגייס לצבא ודרושה לו מעטפת נוספת הוא יקבל אותה, בדרך זו או אחרת. זה תחום עולה ומתפתח, עומדת להיות במדינה תוכנית שנקראת 'התכנית הלאומית לצעירים בסיכון'. עד עכשיו הייתה לנו תוכנית לאומית לילדים ונוער, ומ-2017 אמורה להיות תוכנית לאומית בכלל המדינה לצעירים בסיכון. שר הרווחה הכריז שיש לו 100 מיליון ₪ לטובת הנושא הזה, אנחנו לא יודעים כמה העיר ת"א תקבל בהקשר הזה. חלק מהתקציב כבר התקבל פה, לאו דווקא לטובת בני נוער תל אביביים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

לצורך העניין 100 מיליון ₪ לצעירים בסיכון זה בכלל הארץ, ומדבר מן הסתם גם על הילדים שיוצאים מהפנימיות?

אורית מוסל:

כן, גם וגם. כל מי שהוא בסיכון שלא משתלב בצבא או במסגרת לימודים או תעסוקה, כל מי שבעצם לא מוצא את מקומו.

גילה מרקס:

יצרנו מחזיקי מפתחות במודל הזה של הכבשה וציידנו את כל אנשי הצוות. אתם בוודאי מכירים את המודל של הכבשה, של לרעות ולראות את הכבשים, וכבשה זה ראשי תיבות- כבוד, ביטחון, שייכות, הצלחה.

עמוד 17 מתוך 43

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

ד"ר חיים נחמה:

החזון והערכים הם מאוד מקבילים, אבל להתנהג כמו "כבשה זה לא המושג הנכון".

גילה מרקס:

כמובן, אנחנו רואים ורועים כמו שאני אומרת.
בשגרת היום שלנו המטרה היא להגביר את האמון של התלמידים בצוות, זה גם תהליך. זה לא קורה ביום, והיום-יום הוא לפעמים סזיפי ולא פשוט. ולפעמים במקום שכבר נראה לך שהגעת לאיזושהי הצלחה יש גרסיה מכל מיני סיבות. אבל אנחנו ממשיכים באמונה ובעבודה.
הביקור הסדיר, כל ילד שמגיע בבוקר למפתן, מבחינתנו, זה ניצחון. הוא ניצח את הקושי והוא ניצח את התסכול, הוא ניצח את הסביבה והוא ניצח הרבה מאוד דברים והצליח לאסוף את עצמו ולקום בבוקר ולהגיע. ועם הניצחון הזה אנחנו מתחילים את היום, ואת מה שהיום מביא איתו.
דיברתי על התעודות ועל הגברת מוטיבציה לשירות בצה"ל, לשירות לאומי. בוגרת אחת שלנו משנה שעברה, זה באמת נתח מאוד מסוים מהאוכלוסייה עושה גם שנת שירות, מסיימת עכשיו שנת שירות בנוער העובד שזה מאוד יפה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

האם יש איזשהו חיבור לתנועות הנוער?

גילה מרקס:

מעט יחסית. יש קצת חבר'ה דווקא ילדי עובדים שהם בצופים קצת.

קריאה:

היה חיבור עד לפני שנה. היה את סניף המחדשים של הנוער העובד והלומד שישב בתוך בית הספר, והפעיל שם גם את המועדון. היו קשיים בדרך, ואני חושב שצריך לחשוב איך מחזירים את זה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

בבקשה, הנה עוד משימה.

קריאה:

אנחנו נעשה פגישה ונדבר על איך מחזירים את זה.

נרי מנור:

יש תוכניות עם הצבא לקראת הגיוס?

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

גילה מרקס:

בוודאי, בוודאי. אנחנו עובדים עם תוכניות של הצבא, צל"ש לבנות, כל מיני מכינות.

קריאה:

מה אחוז ההתגייסות?

גילה מרקס:

יחסית גבוה. תראי, בשלב מסוים הורידו לי משתי מד"ניות למד"נית אחת כי עלינו באחוזים ואנחנו לא צריכים כזה ליווי. עכשיו בכלל אין יותר מד"נים במדינת ישראל. אנחנו עומדים על 60%.

אורית מוסל:

כי ערבים לא מתגייסים ועובדים זרים לא מתגייסים.

קריאה:

שאלתי על הבוגרים של המפתן, כמה ילדים סיימו בכיתה י"ב?

גילה מרקס:

סיימו 15. זה בערך בין 60% ל-70% גיוס.

אדיר עובדיה בוגר המפתן, קיבל צל"ש בשנה שעברה. זה סיפור ידוע.

אנחנו רואים את הבוגר כמי שינהל את עצמו באופן עצמאי, מתרבות צד ליצרנות. רגיש, גבולות פנימיים ולא חיצוניים. דיברנו על הלמידה העיונית, עובדים לפי כל התוכניות הידועות של משרד החינוך. אין לנו אפילו חומרי למידה שאנחנו יכולים לגשת איתם לתלמידים, הם באים עם כאלה פערים. אני לא יכולה לתת לנער בן 16 חוברת עבודה של כיתה ד' במתמטיקה, זה לא סביר. אז הכול נורא מותאם, זה המון יצירה של יש מאין כדי לגשר ולצמצם את הפערים, ובסופו של דבר להוביל אותם קדימה.

דיברנו על העולם הטיפולי, יש לנו עבודה במודל הורי, זוג מחנכים, עובדת סוציאלית, יועצת, פסיכולוגית שנמצאת במפתן יום בשבוע ונותנת מענים לצוות בעיקר. ובעת הצורך אני גם מביאה פסיכיאטר כדי לזרז תהליכים כאלה או אחרים שאנחנו זקוקים להם עבור הנערים והנערות.

אני יכולה לספר על פרויקט מקסים של התנדבות בקהילה, אנחנו מאוד מאמינים בחיבור של האוכלוסייה לקהילה. בנתינה, בהעצמה דרך זה. השנה חברנו ללשכה הצמודה אלינו, אחווה. פנינו בבקשה שאנחנו רוצים לעשות משהו עם קבוצות שלכם, ובאמת לאורך שנה שלמה אימצנו שתי קבוצות של קשישים שהגיעו יום בשבוע, קבוצה של נשים וקבוצה של גברים. והתלמידים שלנו היו המורים שלהם. קבוצה אחת, הגברים, בחדר מחשבים. הנושא היה צמצום פערים דיגיטליים. כשאני מדברת על זה אני באמת מתרגשת, לראות את

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

הקשישים האלה מגיעים, לראות את ההעצמה לילדים. הוא היה מציג את הנער 'הנה, תכירי, זה המורה שלי'. ולראות את הגילויים שתוך כדי הבנה מה זה אינטרנט ולהיכנס לעיירות שהם גדלו בהם, או לחפש מתכון. בקיצור, חוויה גדולה. אז עם הגברים עסקנו בצמצום פערים דיגיטליים, ועם הנשים עסקנו בטעימות מהסדנאות. כל רבעון הן היו בסדנה אחרת. זה הגיע עד מנהלת המחוז במשרד החינוך, שזה היה כל כך 'וואו' גם מבחינת המערכת, אז אני מאוד גאה בפרויקט הזה.

ורדה זקהיים:

ביום הסיום הייתה שביתה של התלמידים, והתלמידים הגיעו למסיבת הסיום.

גילה מרקס:

נכון, הייתה השבתה של מועצת התלמידים וקבענו יום פרידה וסגירה, והם הגיעו. מפעילים כל מיני קבוצות בתוך המפתן, העו"סית מפעילה והיועצת מפעילה קבוצות. זה בעיקר לשקם אותם לעולם תעסוקה ולגיוס לצה"ל, מקומות עבודה. על זה אנחנו מדברים. דיברנו על הקשיים, הביקור הסדיר.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני רוצה רגע לדבר על עולם התעסוקה. לי באופן אישי קצת קשה עם הספרות. כמה ספרים אנחנו צריכים במדינה הזאת? זה מתחרה מבחינתי עם עורכי הדין. כשאני רואה בתי ספר של הזדמנויות שנייה ואומרים לי ספרות עומדות לי השערות.

אורית מוסל:

זה מקצוע טוב, זה מקצוע שאתה יכול להיות בו עצמאי. זה מקצוע מכניס, אם אתה מסוגל להצליח ולהתמיד בו אז עמדת על הרגליים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני מסכימה עם כל מה שאמרת, אבל אחרי כל מה שגילה סיפרה לנו על הנערים האלה. לבן אדם רגיל להיות עצמאי, להחזיק עסק, לשלם ביטוח לאומי ומס הכנסה זה אתגר לא פשוט במדינת ישראל. אני רק אומרת, בואו נעשה קצת חשיבה. לא יכול להיות שבמאה ה-21 עדיין אנחנו מלמדים ילדים שמתקשים במספר לא מועט של דברים, להיות ספרים. כמה מספרות אפשר לפתוח?

גילה מרקס:

יש מגמה של גרפיקה ממוחשבת, הם מסוגלים, חלק מהתלמידים אבל לא כולם. יש מגמת קונדיטוריה, שפעם היה סטיגמה גם על זה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

וגם זה, דרך אגב, לא כל אחד יכול לקום ב-4 בבוקר כדי לאפות עוגות.

אורית מוסל:

אבל מצד שני כשאתה אופה משהו ומצליח בו, ומקבל פידבק מהיר- 'זה נורא טעים, זה נורא יפה', אנשים קונים את התוצרת שלך, זה מאוד מעצים ומאוד נותן להם תחושה.

קריאה:

זה לא תמיד המקצוע, זה התהליך הזה שהם עוברים.

קריאה:

זה מבטיח להם סוג של השתלבות בשוק.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אבל זה שוק נורא קשה. צריך אולי לנסות ולחשוב, האם העובדה שאני שולחת אדם שגם ככה קשה לו להתמסד וממסד, והחיים עצמם, לקום ב-4 בבוקר אחרי שהוא גמר ללמוד ועמד בזה יפה כשהייתה לו מסגרת שהחזיקה אותו, עכשיו ללכת למצוא עבודה. הרי מן הסתם הם לא ישר פותחים כמו בכל מיני תוכניות ריאליטי שהם פותחים עסק פרטי. אז הם הופכים להיות עובדים במקומות כאלה. אנחנו מדברים מן הסתם על עבודה בשכר נמוך. השאלה אם אנחנו לא מקשים יותר, זה מה שאני אומרת.

קריאה:

השאלה אופירה אם משהו עשה פעם סטטיסטיקה לראות כמה מתוך מי שלמד ספרות הלך באמת לספרות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

לא כמה הלכו, אני רוצה לדעת כמה המשיכו 5 ו-10 שנים אחרי. יש דבר כזה? יש סטטיסטיקה כזו?

אורית מוסל:

אין מעקבים, אבל חלקם אנחנו יודעים שעוסקים בזה.

מהרטה ברוך-רון:

השאלה שאנחנו צריכים לשאול את עצמנו לדעת, זה האם אנחנו מציעים לילדים האלה תוכניות שקל להם לבוא ולצלוח אותם, ואני מתארת לעצמי שנערים שמתעסקים בחיצוניות שלהם, לבוא להתעסק בשיעור שלהם ובלוק החיצוני שלהם, זה משהו שהם מתחברים אליו בשלב הזה של החיים שלהם. ולכן הם יופיעו יותר לקורס הזה בהשוואה לקורסים אחרים, ואנחנו מסיקים מזה שאנחנו נותנים להם מקצוע ומשהו שהם

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אוהבים לעשות. אז אנחנו גם מילאנו את המכסה וגם נתנו להם מקצוע. צריך לשאול את השאלות, צריך לשאול האם הילדים האלה מגיעים לקורס ספרות מתוך כוונה לעסוק בזה, ומתוך ידיעה שלנו שהם בסוף יתפרנסו מזה.

אורית מוסל:

כשהם מגיעים לבית הספר, הם מגיעים ממצב של חוסר תפקוד מוחלט, מכאוס מוחלט. הרים גבה קודם משה, איך זה שתלמידים בכיתה ח' מגיעים. אתם צריכים להבין שאם ילד בכיתה ח' לא יכול להמשיך ללמוד באחת מחטיבות הביניים בעיר, זה אומר שבאמת הגיעו מים עד נפש. לא היה מגיע, לא היה לומד, לא היה נכנס לכיתה, לא היה עושה כלום. לא היה קם מהמיטה בבוקר. בכל זאת המטרה פה היא להביא אותם בסוף הדרך לקו הגמר, קודם כל שהם יאמינו בעצמם. ב', שהם יגיעו באופן סדיר וזה אחד הקשיים והאתגרים היומיומיים, מלחמה יומיומית. שיאמינו בהם ושהם יאמינו גם באחרים, ושלמדו איזושהי שגרה של עבודה כלשהי שיש בה משמעת, סדר, אחריות, דיוק. בין אם זה הולך דרך סדנה בטכנולוגיה והעיקר התוצאה, שיגיעו לקו הגמר.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

לא, זה לא. ופה אני אומרת אחרי כל כך הרבה שנים, הגיע הזמן להגיד שיש פה תהליך, הוא חשוב. שהם יאמינו בעצמם, בממסד, הכול מצוין. אבל די להתפשר על המובן מאליו. בואו נחשוב קצת איך אנחנו נותנים להם מטרה, יורים קצת יותר גבוה, זה הכול.

גרטי שוויצר:

אני לגמרי איתך, בתפיסה זה נכון. יחד עם זאת מצאי המגמות, זה מה שאני שומעת מבתי הספר, מצאי המגמות ואפשרויות הגיוון במגמות הנלמדות בבתי הספר הטכנולוגיים מאוד מאוד דל. זה אחד הדברים שסטף וורטהיימר כל כך מנסה להוביל, וזה בהצלחה חלקית לצערנו. זה בדיוק הדיאלוג בין בתי הספר, עד כמה אנחנו פותחים את היריעה של בתי הספר הטכנולוגיים ולא יזוה מקצועות. לצערנו היום הכיוון הולך יותר ויותר לטכנולוגיה גבוהה ודברים כאלה, אנחנו מגיעים לסוג של שוקת שבורה עם ילדים שהיכולות הלימודיים שלהם הן מאוד מאוד מורכבות. הפערים שהם צברו, גם הרגשיים וגם הלימודיים הם מאוד מאוד גדולים. יש מקצועות שהם בעיקר לא מתאימים לכל ילד. היה ניסיון לנושא של עוזרת גננת וכדומה, אבל מי שהיה רואה את המבחן בפסיכולוגיה שהילדות האלה צריכות לעבור כתנאי למבחני התאמה. אתה מבין שיהיה מאוד מאוד קשה, מי שעשה 5 יחידות בפסיכולוגיה זה כמעט אותו מבחן.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני מבינה את כל מה שאת אומרת. וברור לי שהמגוון דל, והמגוון דל למשך יותר מדי שנים. הגיע הזמן לעשות את החשיבה הזו של איפה אנחנו יכולים. זו חשיבה שצריכה לבוא גם מלמטה וגם מלמעלה, מכל הכיוונים ומכל הצדדים. אני בטוחה שעושים כאן תהליך מצוין ומביאים את הילדים האלה. אבל אם אנחנו

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

מביאים אותם למקום שהם כבר באמת נכנסים להיות נורמטיביים בשלל הדברים שדיברת עליהם קודם, עכשיו בכל מה שקשור למקצוע זה גם חלק מלהאמין במה אתה מסוגל לעשות. עם כל הכבוד, אני בטוחה שגם הילדים הכי קשים הם ברוכים בכישרונות שזה לא ספרות, צורפות וקונדיטוריה.

גילה מרקס:

אני אומרת שכל התשובות נכונות, ועל שולחני יש חיפוש. אני הצבתי לי כיעד בשנה הקרובה לחפש, כולל קשר עם סטף וורטהיימר. אחרי שח"כ איילת נחמיאס ורבין הייתה אצלי בביקור כי רצתה לשמוע ולדעת על המפתנים, הראיתי לה ויכול להיות שדרכה יהיה סיוע. כדי לנסות באמת לחפש סדנאות עדכניות. אבל אני אומרת עוד פעם, הסדנאות זה המעטפת.

טל פרץ:

זה להשאיר אותם במקום הזה, זה לשים את תקרת הזכוכית וששם יישארו. תהיה ספר, תהיה טבח, תעשה כלים. גם אצלנו באנוש, עם נפגעי נפש, עשו הכשרה של טבחות. לא משנה שאחרי זה הם הולכים לחתוך ירקות, וכן הכשרה של תיקון אופניים. יש שם אנשים סופר אינטליגנטיים שיכולים לעשות מיליון דברים, אבל זה כל הזמן להישאר כאן. זה לא לנסות לירות לכל הצדדים, ועכשיו הם התחילו להיכנס יותר לכל הנושא הזה של טכנולוגיה, תיקוני מחשב ודברים כאלה. בסוף יש יכולות.

אורית מוסל:

עשיתי, ויש מגמת מחשב.

גילה מרקס:

עשיתי דרך אגב, הפעלתי חוג של טכנאי טלפונים אחר הצהריים. היו קבוצה של תלמידים שקיבלו קורס של טכנאי טלפונים. אני מאוד מאמינה למתוח הכי גבוה והכי חזק את היכולות, ובאמת השמים הם הגבול. אנחנו שומרים על דרך ארץ כמובן. מילה על המית"ר שנפתח, עם צוות. הקצו לנו גם מתנדבים שייכנסו לעבודה. כבר כתבתי פה את מרכז הלמידה שעומד לפעול שם, תהיה גם פעילות חברתית, תעסוקתית וטיפולית לילדים. כבר אנחנו הולכים להפעיל שם מאמצע החודש הקרוב קורס לימודי תיאוריה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אומנם זה עוד הרבה זמן מעכשיו, אבל נשמח לקראת אמצע השנה הבאה לשמוע על מית"ר ומה היה.

גילה מרקס:

בשמחה רבה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

תודה רבה לכם, יש למישהו שאלות?

רועי אלקבץ:

חסרים נתונים.

גילה מרקס:

כמו מה?

רועי אלקבץ:

כמה נכנסו, כמה נשרו, דברים בסיסיים. אני חושב שזה מאוד חשוב כשאתה שומע דבר, מעבר למלל. בסוף אלה אמות מידה, קריטריונים, ככה אתה מודד הצלחה. אלה דברים בסיסיים, זה מאוד חשוב כי זה גם נותן אוריינטציה גם לאתגרים.

הדבר השני, העניין של המקצועות למיניהם שדובר כאן. הבעיה היא גובה החלום של הילד אחרי זה, מה החלום שלו. אני אומר את זה בצורה הכי צנועה, אני לא איש חינוך.

גילה מרקס:

לגבי גובה החלום, אני אגיד עוד שלב קודם. לפעמים הם באים בלי חלומות, הם באים ממקום כל כך נמוך שאנחנו רק מתחילים לדבר איתם על חלומות זה כבר התקדמות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ברמה כזו או אחרת יכול להיות שאתה צודק, אבל באמת צריך להכיר את המטרייה בשביל להבין את הבעיה.

שתי שאלות. האם יש רשימת המתנה לביה"ס?

דבר שני, שגם מדבר על נתונים. האם יש נתונים על העבר? על מה קורה עם הילדים שעברו דרך ביה"ס? בן כמה ביה"ס?

גילה מרקס:

ביה"ס כמעט בן 40 שנה, וותיק מאוד.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אנחנו יכולים לדעת איפה הבוגרים ב-10 השנים האחרונות?

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אורית מוסל:

אין מעקב.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

האם מתוכנן להיות מעקב?

אורית מוסל:

אנחנו יכולים לדעת בסוף כיתה י"ב כמה התגייסו.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני רוצה לפגוש את הבוגרים 5 שנים אחרי.

אורית מוסל:

אין מסד נתונים מסודר. זה גם לא המנדט, יכול להיות שאם וכאשר תהיינה תוכניות לצעירים, תיכנס התוכנית הלאומית לילדים וצעירים יהיה יותר מאגרי מידע ויותר מעקב. עד היום גם משרד החינוך וגם משרד הרווחה נותן את כל הכלים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

השאלה שלי על המעקב מכמה סיבות, אבל העיקרית, מגיל 13 עד גיל 18 הילד אצלך. את נותנת לו הכול, את כל כולך. עבד או לא עבד? הצליח או לא הצליח? אם אני לא יודעת איפה הילד הזה נמצא, זה בדיוק דרך אגב כמו שקורה בתוכניות אחרות. אם אני לא יודעת איפה הילד הזה 5 שנים אחרי שהוא עזב אותי, מבחינתי יש לי בעיה מאוד גדולה במערכת.

אורית מוסל:

מכון ברוקדייל שהוא מכון ארצי שיושב בירושלים, עורך מעת לעת מחקרים מהסוג הזה ועורך מחקרי אורך במעקב אחרי בוגרים של תוכניות כאלה ואחרות, ומפרסם את הממצאים מעת לעת. יש הרבה מאוד חוברות. אני יודעת שנעשו על מפתנים, לאו דווקא על מפתן אלון בתל אביב. אנחנו יודעים שיש לקונה, שברגע שילדים, אם הם מתגייסים לצבא או בכלל מצד אחד זה טוב, כי יודעים שלפחות הם התגייסו לצבא. ומצד שני אין איזשהו מנגנון שמסוגל לעקוב אחרי כל נער ונערה, צעיר וצעירה. חלקם אנחנו פוגשים כשהם מגיעים אלינו כבר בתור הורים. אני יכולה להגיד שהשומר בכניסה למפתן, לא השומר הנוכחי אלא השומר הקודם, הוא היה שם 10 שנים לפחות, הוא בוגר המפתן. אז את יכולה להגיד שזה הצלחה של המפתן שהוא הגיע רק להיות שומר או לא? שאלה. אבל הוא התמיד 10 שנים, אדם נורמטיבי לחלוטין.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

מהרטה ברוך-רון:

הציפיות שלנו ממש ברצפה, אני מבינה. אם אנחנו מרוצים.

אורית מוסל:

מהרטה, אבל את צריכה לדעת מאיפה הוא התחיל.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אבל הוא עובד, הוא עובד 10 שנים, שזה גם משהו שצריך לחשוב עליו.

אורית מוסל:

כל עוד הוא לא בסמים, והוא לא בפשע. אני יכולה להגיד למשל שהיה בוגר של מגמת צורפות, כולכם זוכרים את התקופה שבה מגמת הצורפות שגשגה והיו מזוזות שהוצגו והפכו להיות המזוזות בכל שגרירות ישראל של משרד החוץ. 100% מהמזוזות של משרד החוץ בכלל המקומות בעולם, הפזורים, הקונסוליות וכיוצא בזה, הוזמנו על ידי המפתן. הבחור שהיה אחראי על העיצוב של אותן המזוזות היום הוא בניו יורק והוא עוסק בפיתוח וצורפות ברמה יותר גבוהה. אז יש לנו אחד שהגיע להיות צורף מאוד גדול, ויש לנו אחד שומר. השאר באמצע. עם המבשלת היא בוגרת, היא עובדת עירייה, היא עובדת קבועה בעירייה. עובדת מאוד קשה מ-7 בבוקר כל יום עד 4-5 אחה"צ.

טל פרץ:

כשאתה בודק את עצמך דרך ההצלחות, ואתה רואה ילד על חמש שנים, אתה רואה מה באמת הצלחת לתת ומה לא הצלחת.

מהרטה ברוך-רון:

אני רוצה להציע הצעה, דווקא לאור זה שהולכים לעשות את התוכנית הלאומית עתירת התקציבים. שווה באמת לבדוק את האפקטיביות של מה שעושים פה במפתן אלון, כדי באמת לראות מה אפשר לשפר, ואם זה עובד אז לשכפל את זה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני רוצה לדעת מה צריך בשביל לייצר מעקב אחר בוגרים.

אורית מוסל:

נעשה ביקור במהלך השנה הבאה של אופירה ומהרטה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אין לי בעיה להגיע, זה לא זה.

אני רוצה תשובה קונקרטית, אני לא יודעת מי פה יכול לענות לנו. מה צריך לעשות כדי שיהיה מעקב אחרי הבוגרים. אם זה אפשרי בכלל, האם זה תלוי תקציב לתת למכון כזה או אחר. זה מה שאני רוצה בשביל לסכם.

אורית מוסל:

זו שאלה שרלוונטית לכלל המסגרות, שזה מאות ואלפי תלמידים. זו מסגרת אחת מיני רבות.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מאות ואלפי תלמידים של הזדמנות שנייה?

אורית מוסל:

ישנם בוגרי פנימיות, שתמיד עולה השאלה על הפרק. רק בשבוע שעבר מהרטה ואני ביקרנו ביחד בבית הילד, מהרטה שאלה את אותה שאלה, מי עוקב אחר הילדים שמסיימים י"ב. כרגע אין מנגנון שעוקב.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני משנה את השאלה שלי. איך יוצרים מעקב אחר בוגרים של פנימיות ובתי ספר להזדמנות שנייה? מי יכול לתת לי את התשובה הזו?
ורד, לטיפולך אחרי הוועדה. תודה רבה לכן.

גילה מרקס:

תודה רבה.

תכנית הקיץ של המנ"שים

גיא זוזות:

אנחנו מהמחלקה לנוער וצעירים, אני גיא מנהל תחום נוער וקהילה. המחלקה לנוער וצעירים מקיץ לקיץ, יחד עם כל השותפים, 'אכפת' והעמותות, מרגישים שתל אביב מתחילה לעלות על המפה. אני כעובד עירייה יכול להגיד שהתביישתי ממה שהיה פה לפני 5 שנים מבחינת האחריות שלי. משנה לשנה אנחנו מעלים את הסטנדרט, ובשנה הזו אני אפילו גאה במה שהעירייה עושה. אנחנו עדיין לדעתי ב-50%, אבל זה כבר מתחיל להיראות כמשהו שיש לו עתיד ואופק. ספציפית במנ"שים, המנ"ש צמח בשכונת התקווה, בבית דני. בזמנו כשהילדים חשבו 'אנחנו לקראת הקיץ, מה נעשה?' אז הם החליטו לעשות

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

לעצמם בשני ורביעי כזה ערב סרטי בורקס, להביא בורקסים, משהו בקטנה לימים שמשעמם לנו. היום אנחנו 10 שנים אחרי, מדברים על 20 תוכניות קיץ. אבי שמנהל את התחום הזה של הקיץ ירחיב תיכף על התוכניות.

יש קרוב ל-20 תוכניות קיץ. ב-2014 נרשמו 750 צעירים בכל התוכנית בכל העיר, לא כולל כאלה שבאו לאירועים ממוקדים. בשנה שעברה כבר הגענו ל-957, והשנה אנחנו כנראה נגיע ל-1,300-1,200 כשבחלק מהמנ"שים אנחנו כבר עוצרים הרשמות. במנ"ש ברבור עצרנו הרשמה ב-100, ההורים לחצו אז פתחנו עוד אוטובוס ל-150. לחצו, פתחנו ל-200. כרגע יש 100 ברשימת המתנה שלא יכולנו לקלוט יותר בגלל עניין תקציבי, צוות וכו'.

בפעם השנייה פתחנו תוכנית קיץ לנוער חרדי בקרית שלום, ל-80 חברי חרדים שנרשמו לזה בנים ובנות בנפרד. משנה לשנה הדבר הזה הולך ועולה.

לנו חשובים כמה דברים בתוכנית הזו, שזה לא קייטנה. זה חשוב, כי חלק מההורים חושבים שזו קייטנה. זה מיועד לילדים שמסיימים כיתה ו' ומעלה עד י"ב, לבוגרים יש תוכנית שונה. הרעיון הוא שהם מגיעים לתוכנית שהיא חברתית, אטרקטיבית, אבל ממקום חינוכי. זאת אומרת שגם בלונה פארק או בסופרלנד, או בדברים שהם עושים בתוכנית קיץ הכול בא מגישה חינוכית עם צוות נוער, שלא בא 'לדפוק כרטיס' ולהעביר קייטנה. אלא הוא מסתכל על הנער כמשהו הוליסטי, שאם עולים שם עוד דברים שדורשים התערבות טיפולית אפילו, אז אנחנו מרימים טלפון לאכפת או לרווחה וכו'. וגם נותנים את המענה הרחב יותר אם צריך.

אני אקריא דוגמא אחת מהודעות שקיבלנו בוואטסאפ, בפורום הרכזים שלנו. יש דיווחים און-ליין מהשטח, למשל יש דיווח שיניב, רכז ברמת ישראל, העלה. יש לו קבוצת וואטסאפ עם ההורים, הוא כתב 'צהריים טובים להורים, רק רציתי לשאול איך היה לילדים אתמול?'. ואז יהודית כותבת 'נתנאל חזר מאושר, מלא חוויות, היה להם ממש טוב'. 'זוהר נהנתה מאוד, גם מיום ראשון וגם מאתמול'. 'מאוד נהנית, ובכלל בעיניי זה פרויקט מצוין של להפעיל ילדים בשעות הערב, ישר כוח'. זה שירות שהוא באמת משנה לשנה, אנחנו מבינים את הפוטנציאל העצום שלו. המספרים מדברים בעד עצמם. גם של הכמויות, אבל לא רק, גם של האיכות. גם של החיבור שלהם.

אבי ג'מאט:

תוכניות הקיץ אצלנו הן תוכניות ייחודיות, בעיר ובכלל. במסגרת תוכנית הקיץ אנחנו מפעילים את בני הנוער במהלך כל חופשת הקיץ. כל יולי אוגוסט בני הנוער פועלים אצלנו במרכזים. היתרון בסיפור הזה, שכל בני הנוער בעיר, כל מי שרוצה לקחת חלק בתוכנית יכול להירשם ולקחת חלק. ויחד עם זאת, גם מי שלא נרשם לכל התוכנית ומשלם את העלות של כל התוכנית עצמה, שגם היא במחיר מסובסד כמובן, יכול להגיע לאירוע שמתקיים בשכונה שנמצאת במסגרת תוכנית הקיץ. עכשיו יש פעילות שקורית בשכונה, מסיבת אוזניות. אז גם אם אני לא רשום לתוכנית אני יכול להגיע ולהצטרף לתוכנית, חלק מהפעילויות הן פעילויות שכרוכות בתשלום, שאפשר לשלם בתשלום חד פעמי. וחלק מהפעילויות מוצעות בחינם לכלל בני הנוער

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

בשכונה. מתוך כוונה לתת מענה לבני הנוער, לא רק למי שרשום וחבר במני"ש במהלך השנה, אלא באמת להציע את זה לכלל בני הנוער בשכונה.

אני מציג לכם את התוכניות בכל המרכזים שפזורים מצפון ועד דרום, בכל העיר. גם ביולי וגם באוגוסט. חלק מהדברים ששדרגנו השנה, שעשינו הפרדה ומתן מענה גם לשכבה צעירה וגם לשכבה בוגרת. מתוך הבנה של שנים קודמות, החבריה הבוגרים קצת לא הסתדרו עם החבריה הצעירים, זה לא התאים להם. לכן עשינו תוכנית שונה במרכזים לשכבות ט' ומעלה, חלקם אפילו י' ומעלה. ולשכבות הצעירות יותר, שאלה בוגרי ו' עד ח'. ויחד עם זאת, על כל התוכניות האלה אנחנו משלבים גם חיבור ברמה העירונית. זאת אומרת שלא כל מרכז מקיים את הפעילות שלו והיא מתקיימת רק במרכז שבו החניך לוקח חלק. אלא יש לתוכנית הזו כמה רבדים. רובד מקומי שבה הפעילות מתקיימת ברמה השכונתית. רובד מרחבי שבה נקיים פעילות ברמה המרחבית- מרחב דרום, דרום-מזרח, יפו, מרכז וצפונה. וברמה העירונית, אנחנו מקיימים גם אירועים ברמה העירונית וכך אנחנו עושים גם מפגש רב תרבותי בין בני הנוער בעיר גם במהלך הקיץ, ואנחנו מחברים אותם גם תוך כדי לתחילת השנה, להמשך הפעילות שלהם במני"שים.

כמו שגיא אמר, כל התוכניות וכל הפעילויות שמבוצעות במהלך התוכנית אלה פעילויות שהן חינוכיות חברתיות. אנחנו לא מביאים את בני הנוער רק ללונה פארק, שמים אותם שם כבייביסיטר והולכים הביתה ונגמר הסיפור. במהלך כל התוכנית אנחנו דואגים גם להיות בקשר רציף מול הילדים ובקשר רציף מול ההורים. גם לקיים פעילות חברתית לפני כל מפגש, גם אם זה יציאה ללונה פארק לצורך העניין. אנחנו לא נגיע רק לאוטובוס, נוסעים ללונה פארק ונוחתים שם ונגמר הסיפור. אלא לפני כן נתקיים פעילות חברתית וכן הלאה.

גיא זוזות:

אני אסכם ואומר, שאפשר עדיין להפנות נוער בעיקר ביפו. שאר התוכניות ברובן ההרשמה כבר נסגרה. ביפו יש עדיין מקומות, בשאר המני"שים בהרשמה לתוכנית עצמה כבר אין מקומות. אבל אפשר אולי לאירועים בודדים.

אחד הדברים שאני מאמין שזה נותן, וזו גם הסיבה שהורים בהרבה מקומות בשכונות שכבר יש מסורת של תוכניות קיץ, התקשרו עוד לפני זה למרכז הקהילתי וביררו מתי אפשר להירשם. כי זה חלק מהחזון שלנו, שיהיה מני"ש בכל שכונה. ובכל מני"ש תהיה השכונה. זאת אומרת שזה יהיה משהו שהוא יהיה נגיש. גם כלכלית במקרה הזה, התוכניות האלה עולות בסביבות ה-400-500 ₪ בממוצע.

מהרטה ברוך-רון:

מה קורה כשילד לא יכול לשלם?

גיא זוזות:

על בסיס ההנחות של המרכז הקהילתי, כמו שרוצים להירשם לחוג ומגישים טופס הנחה. מנהל המרכז הקהילתי נותן את ההנחה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

מהרטה ברוך-רון:

מה סדר הגודל של ההנחות?

גיא זוזות:

עוד לא היה לנו ילד שלא יכול לשלם. זו לא סיסמא, המני"ש הוא חלק מהמרכז הקהילתי, ואנחנו הולכים לפי אותו פורמט של מתן הנחות. גם אם המרכז הקהילתי מתקשה אז פונים אלינו, ואנחנו כמחלקה יכולים לסבסד במקרים קיצוניים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

המוטו הוא שאם הילד רוצה הכסף זה לא מה שיפריע.

גיא זוזות:

אני רוצה לשתף אתכם בשני דברים יפים שרצים לכיוון הארצי. אחד, תהיה כתבה על המני"שים בערוץ הראשון, כמשהו שצמח פה בעיר והוא ייחודי בארץ. ודבר שני, משרד הבינוי והשיכון במסגרת פרויקט שיקום שכונות מחזיר את החלק החברתי, והולכים לקום עשרות מרכזי נוער. בעיקר כרגע בפריפריה חברתית גיאוגרפית בגליל ובנגב. הם עשו אצלנו סיור, מאוד התרשמו, וחלק מהתוכנית שהם בנו זה על דברים שקרו פה במני"ש, ואנחנו הולכים לדבר עם המנהלים העתידיים ביום ראשון. אני מקווה ומאמין שהסיפור הזה של מרכזי נוער ילך ויגדל בכל הארץ, כי זה באמת מנוע צמיחה. תודה רבה על ההקשבה.

ורדה חורש:

אני חייבת לספר שבבית דני יש חיבור מיוחד של החינוך והרווחה, אגף שח"ר. שבו הרווחה נותנת תקציבים כדי לעבות את הנושא החינוכי לנושא טיפולי. יש צוות רב מקצועי שכולל רכזת שהיא עובדת סוציאלית.

גיא זוזות:

לדעתי, זה שווה הצגה בנפרד.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני רוצה את ה-יש מצב למני"ש, שיוצג בוועדה הבאה.

ורדה חורש:

בכל אופן החיבור בין החלק הטיפולי עם החלק החינוכי הוא חשוב ביותר.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

הכנות קיץ מטעם הגורמים השונים בעירייה

מושיקו בלס:

אני מושיקו, מנהל את מדור תנועות הנוער. במקביל למניינים היום יש קרוב ל-9,500 בני נוער שנמצאים בפעילויות של תנועות הנוער. 7,400 מתוכם נמצאים עכשיו במחנה קיץ של הצופים ביער הזורע, וגם 150 הורים ומתנדבים שזה גם לא פחות. עוד פרויקט שהמחלקה מריצה ביחד עם פורום חדשנות עירוני זה צמצום יוקר המחיה סביב הקייטנות. ב-7 מוקדים תנועות הנוער מפעילות קייטנות שעונות לסטנדרט עירוני שאנחנו בנינו ביחד עם התנועות. הקייטנה עולה בין 150 ל-400 ₪. יש קייטנות דתיות ויש קייטנות של הצופים, של הנוער העובד קייטנה של קיום משותף.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

באיזה גילאים?

מושיקו בלס:

גילאי ג' עד ו', לכיתות א'-ב' נותנים בית ספר של הקיץ. השאיפה היא שבשנה הבאה יצטרפו עוד מוקדי פעילות ועוד תנועות נוער לעניין. אנחנו מתקצבים את זה ב-150,000 ₪.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מנהל השירותים החברתיים יודע על הקייטנות האלה שנמצאות באזורים שלו?

מושיקו בלס:

הפצנו את זה דרך המחלקה לחינוך יסודי. דווקא שיתופי הפעולה שקורים והם מעניינים, התקשרה אלי דנה סוריאנו שהיא רכזת אזורית בחינוך היסודי בקשר לשלושה ילדים שלא יכולים כלכלית לא להירשם למחנה הקיץ של הצופים ולא לקייטנה, וצריך לדאוג להם. עשינו את החיבור גם עם הצופים שהילדים יוצאים בחינם. אחד מהם הוא בן זרים אז חיברנו אותו לקייטנה של השומר הצעיר ואנחנו דואגים להם לפעילות. שיתופי הפעולה בהקשרים האלה נוצרים.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

קודם כל הפרויקטים האלה מבורכים, בטח פרויקטים שתנועות הנוער בעיר מתפעלות. מעבר לידע את מנהל החינוך, גם את מנהל השירותים החברתיים.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

מושיקו בלס:

זה חשוב, אני אפיץ את זה כבר מחר.

חדוה קפלן:

בשנה שעברה פנו אלינו מבני עקיבא לגבי ילדים ספציפיים ועזרנו, אנחנו עזרנו כרווחה. השנה אף אחד לא פנה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מעבר לזה אני רוצה שאתם תדעו שבכלל מתקיימת קייטנה. שיהיה דו שיח.

מושיקו בלס:

בקיץ אני מנהל גם את פרויקט שיחה לילית, שתפקידו לתת מענה חברתי לבני נוער בחופשת הקיץ, וגם לתת איתור של בני נוער במצבי סיכון. אני אדבר גם קצת על שיתופי הפעולה והתהליך שעשינו בשנתיים האחרונות ביחד עם הגורמים השותפים שלנו לפרויקט.

- קודם כל המטרה של הפרויקט היא הפחתת התנהגות סיכונית בקרב בני נוער.
- הכוונת בני נוער למסגרות איכותיות במהלך הקיץ. הרכזים שלנו שמובילים את הפרויקט הם רכזים של מני"שים, רכזי צופים וגם השנה רכזים מקידום נוער שאנחנו מכניסים, מאכפת. כי השאיפה היא לתת כל מיני סוגים של מענים, ואנחנו מאמינים שאם בראש המשמרת עומד רכז נוער או רכז צופים, הוא ידע גם לעשות את ההכוונה באזור שלו ולהכניס ילדים. מעבר ללפגוש אותם בגינה, אלא גם להכניס אותם למסגרת חינוכית בריאה.
- הפחתת מטרדי רעש לתושבי העיר. אנחנו בודקים עם 106 את כמות ההתרעות והתלונות שיש, ואנחנו רואים שלאורך השנים משמעותית במקומות נוכחים בהם יש פחות התרעות על מוקדי רעש.

מהרטה ברנד-רון:

אתה מדבר על הלילה?

מושיקו בלס:

על הלילה. אנחנו פועלים מיום שני עד יום חמישי, בין השעה 22:00 ל-3:00 לפנות בוקר. הרציונל זה נגישות, זמינות ואטרקטיביות של פעילות בלתי פורמאלית בשעות הלילה המאוחרות, באמצעות צוותי נוער המתמחים בפעילות חברתית וטיפולית. בשנה שעברה הצוותים שלנו עבדו רק במתכונת של רכז חברתי, סטודנטים, חיילים וכל מיני סדנאות לאנשים שהתלוו. השנה בשיתוף עם אכפת ועוד מסגרות, אנחנו מנסים להכניס גם עובדים של קידום נוער,

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

גם עובדים סוציאליים לתוך המסגרות. יש לנו שתי רכזות שהן אומנם רכזות צופים, אבל הן עובדות סוציאליות בהכשרתן אז הן גם איתנו בתוך הפרויקט. יש פה סייג כי אנחנו מחכים לאישור תקציבי של משרד החינוך. אנחנו כבר בתוך הפרויקט ועדיין לא קיבלנו עליו את הכסף. כמו לצורך העניין, אנחנו רוצים להקים מתחם קבוע בגן מאיר, וכמו מוקד שיפעל בימי חמישי ביפו.

קריאה:

יש את פרויקט חופים?

מושיקו בלס:

אפשר להתווכח אם זה מקום אטרקטיבי לבני נוער או לא. משיחות שלנו עם שותפים שלנו גן מאיר הוא מוקד שיש בו פעילות.

קריאה:

יש את המרכז הלהט"בי, יש את המקלט,

מושיקו בלס:

נכון, אבל הפעילות שם מסתיימת בשעה 22:00.

קריאה:

יש את עלי"ם, אנחנו נתנו להם להיכנס לתוך הגן.

מושיקו בלס:

עלי"ם פועלים עד השעה 22:00 והם פועלים רק בחלק מהזמנים, ותיכף אני אדבר על התיאום ונבין למה בחרנו את גן מאיר.

קריאה:

כמה לוקיישנים יש לכם?

מושיקו בלס:

תיכף נדבר על זה.

צוותי המשימה כוללים חיילים, מורות חיילות, עובדים סוציאליים, סטודנטים שעוסקים בקידום נוער ובאים לעשות אצלנו עבודת שטח. עכשיו עשינו גם חיבור עם טלי, ואנחנו נדאג שיהיו גם חבר'ה מעמותת אנוש, צוות שמצטרף אלינו.

עמוד 33 מתוך 43

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

קצת על מה שהילדים מקבלים מאיתנו. קבלה, תמיכה, הרגעה, סדר וארגון, אישור להיות ילד מאושר שזה לא תמיד ברור מאליו. במיוחד כשפוגשים כל מיני עובדים שעובדים גם עם נוער. הקשבה, חיזוק על התנהגות חיובית.

בגינה אנחנו נוכחים, מאתרים, מרגיעים, מקשיבים ומונעים. אנחנו פוגשים לא מעט סיפורים ולא מעט ילדים מכל הקצוות בכל המקומות בעיר. היום ביחד עם השותפים שלנו מצליחים לגעת בהמון מוקדים בתוך העיר, וגם להגיע לכל מיני נקודות חשובות.

לגבי פריסת הפעילות שלנו, בשנה שעברה היינו עם שלושה סיורים. השנה אנחנו יכולים להיות הם ארבעה צוותים נידים. צוות בצפון-מרכז, צוות בדרום, צוות ביפו וצוות שנע על קו החוף. התחלנו את הפעילות שלנו כבר ב-27.6. חשוב להגיד, עד השנה הייתה תוכנית חופים של אכפת, השנה בשיתוף פעולה שאנחנו עושים התוכנית עברה למחלקה לנוער וצעירים. היא עדיין לא פועלת כי עדיין אין לנו את האישור התקציבי של משרד החינוך. חלק מהדברים פה, לפחות מה שמסומן בכוכבית, נמצאים בסימן שאלה עד שלא יאושר התקציב במשרד החינוך.

שלושת הצוותים שפועלים, הם מגיעים, פורסים מחצלת, קפה, ומדברים עם בני נוער ממש על הכול. בהכשרה שלהם עברנו איתם גם על חובת דיווח, איך נותנים מענה, איך מאתרים. מה הם עושים במקרה קיצון שהם פוגשים, וגם איך מבררים אם הסיטואציה הזו יכולה להתגלגל למקום הזה. כוכי הגיעה אלינו כדי לתת הדרכה על הנושא של עבודת רחוב ואיתור. חשוב להגיד שאנחנו מכירים חלק מהילדים כי הם פעילים אצלנו גם במרכזי הנוער השכונתיים, בצופים וכו'. בקיץ כל נוער, גם אם הוא לא נוער בסיכון, הופך להיות נוער בסיכון בצורה כזו או אחרת.

קו החוף זו גם זירה שנכנסו אליה. אני חייב להגיד שכולם אומרים 'איך אתם לא בקו החוף ולמה אתם לא שם'. לפחות מהביקורים שלנו בלילות בשבוע וחצי האחרונים שאנחנו פעילים, אנחנו רואים שם פחות ילדים. אחת הסיבות המרכזיות לשאלתך, היא הסיבה שהמשרה נוכחת שם באופן קבוע לא מעט זמן. ובמקום להיכנס לקו החוף, הילדים יוצאים החוצה. גם שם יש לנו נקודות וצוות שפעיל על הקו.

איריס פאר כלף:

דיברתי על פרויקט חופים שהיה לפני כן על חוף הים, שלושה שבועות.

דורית הינדי:

המסקנות משלוש השנים האחרונות שלא נכון להתמקם שם. כי מי שמגיע לשם הם בעיקר שב"חים. זה לא אוכלוסיית היעד שלנו. הילדים שלנו כמעט ולא יוצאים מהשכונות. כן נכון להישאר בשכונות שלהם, לתת להם שירות בתוך השכונה. כן באזור של המועדונים, כן צריך. יש גם את הטבלה שלנו, של הצוותים שלנו.

מושיקו בלס:

תתנו לי רגע להסביר, ואם יש שאלות אני מוכן להסביר הכול.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

במצגת שלך כתוב צוות סיור חוף.

מושיקו בלס:

כדי בכל זאת לתת מענה בחוף, כי אנחנו מבינים שהילדים נמצאים שם. בעיקר בימים רביעי וחמישי, אני חייב לציין, לקראת סוף השבוע הילדים כן מגיעים לשם. שם אנחנו כן נמצאים, בכל זאת יש לנו סיור שמגיע עם מחצלת, קפה וכיבוד. עם צוות שיש בו רכז, חיילים, סטודנטים, בשאיפה שנוכל להכניס גם את צוותי קידום הנוער ולשלם את השכר בעבור זה. זו הסיבה שזה מתעכב. אנחנו עדיין נוכחים שם, עדיין נותנים מענה. היתרון בדבר הזה, להבדיל ממוקד נייח על החוף, שאנחנו יכולים לנוע על הקו של החוף וממש ללכת למקומות בהם בני הנוער יושבים.

ברגע שבני הנוער רואים ופוגשים משטרה הם אוטומטית מתרחקים, ופה אנחנו עושים עבודה משותפת. תיכף אני אספר על הגורמים ואיך אנחנו גם עובדים כדי לכסות ולרשת את העיר.

בעוד כשבוע וחצי אנחנו נוציא לדרך מועדון נוער נייד. אנחנו מגיעים עם שייקים, מסך פלזמה, כורסאות ואפשר לשבת. וממש אנחנו הולכים לאן שבני הנוער נמצאים. אנחנו נפרסם את המוקד הזה, להבדיל ממקומות אחרים שאנחנו מחפשים עבורם את בני הנוער. דווקא כאן אנחנו נגיע למקומות בהם יש ריכוז גבוה של בני נוער. למשל רחבת הבימה שם יש לא מעט ילדים שנמצאים.

מהרטה ברון רון:

אתם עובדים בשיתוף פעולה?

מושיקו בלס:

כן.

הדבר הזה יכול לנוע ברחבי העיר כדי להגיע למקומות שבהם לבני הנוער אין את זה, ובמיוחד לתת מענה בשעות הקטנות של הלילה. במיוחד בימים רביעי וחמישי. הוא יהיה ברחבת הבימה, ביפו, יגיע גם לכפר שלם, הוא יהיה בפארק מנחם בגין. תהיה נידת אחת השנה, אם תהיה היענות של בני הנוער לעניין הזה אז נמשיך גם.

קצת על השותפים שלנו, ואיך אנחנו מתניידים ובוחרים לאן להגיע בעיר. השותפים שלנו הם אכפת, כל השנים יש שיתוף פעולה השנה שיתוף הפעולה הוא הרבה יותר הדוק. יש גם את סליי, לצורך העניין כשרכז נכנס למשמרת הוא מתקשר לסליי ומציג את עצמו. הוא מקבל את הטלפון של רכז המרחב הישיר במשמרת, הוא עושה את זה פעמיים כי מתחלפים באמצע. יש לו את הקשר, לצורך העניין פתחנו מסמך גוגל דרייב שיש בו את כל הטלפונים החשובים של כל הגורמים שעובדים בשעות הלילה במרחב הציבורי.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

על זה כנסת ישיבה של כל הגורמים.

מושיקו בלס:

נכון, הייתה ישיבה בראשות אופירה וכל מי שמוביל את פעילות הנוער.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מכל המחלקות הרלוונטיות שקשורות לעניין, שקשור לנוער. לא רק נוער בסיכון. אם תסתכלו יש פה את כל מי שקשור לנוער. הרעיון היה לשבת ולשתף פעולה, ושכל אחד ידע איפה השני נמצא. שיתוף פעולה אמיתי ומסונכרן.

מושיקו בלס:

היום יש גוגל דרייב שפורש בדיוק את הפעילות, איפה נמצאים ובאיזה שעות, מה המענה שכל גורם יכול לתת לצורך העניין. אם אני פוגש נער שהוא נער בסיכון, איך אני בעצם יודע למי להפנות ומי יכול לתת מענה. יותר מזה, גם היום נפתחה כבר קבוצת וואטסאפ של הגורמים האלה. זו קבוצה ממוקדת, אם יש איזושהי בעיה אפשר לחבר בין הגורמים ולתת את המענה.

אנחנו לומדים את הנושא של שיתופי הפעולה, ועד היום אנחנו עושים את זה כמו שצריך. אני אתן דוגמא, בשבוע שעבר ביום שני בלילה, הגיע סיור שפגש נער שלא היה לו לאן ללכת בסיום המשמרת. משיחה עם הרכזת היא מגלה שהוא יצא מהארון לא מזמן וזרקו אותו מהבית, אבא שלו נכנס לכלא. ממש סיפור נוראי. כבר בשטח אנחנו מבינים אם יש לו לאן ללכת לישון ולאן הוא הולך. יש לנו בתוך האוגדן גם את מקומות ההלנה אליהם אפשר לשלוח את הילדים במקרי הצורך. יש לנו קופה קטנה אם צריך לשלוח את הילדים הביתה.

טל פרץ:

זה הניצחון, לדעת מה יש ולשתף פעולה.

מושיקו בלס:

למחרת בבוקר הוצאנו מייל, כולל למחלקה לחינוך על יסודי כדי להבין האם אנחנו מכירים את הילד, מי מטפל בו ובאיזה מסגרת הוא מטופל. האם מכירים את הסיפור עד הסוף כולל כל המידע. תוך כמעט שעותיים קיבלנו את כל התשובות שהיינו צריכים. הילד מטופל באכפת, יש מדריך שמלווה אותו, הוא היה בבית דרור. ממש את כל החיבורים האפשריים. כל פעם מצטרפים אלינו עוד ועוד אנשים לעניין הזה. אתמול פגשנו את דניאל ואת יניב שהוא קצין הנוער. מחר יש לנו פגישה איתם כדי לחבר גם אותם. בסיפור של האכיפה אנחנו רוצים ליצור שני דברים. אחד, אין מה לעשות לפעמים צריך את האכיפה והיא הגורם שמרתיע. מצד שני גם להנגיש את זה לבני הנוער. אנחנו רוצים שילד ידע שיש את סלע שיכולים לעזור

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

במקרה של מצוקה. מה שקורה, גם כשהשוטרים וסלע מגיעים, יש שיתוף פעולה. הם באים, יושבים ושותים קפה. לפעמים הם באים גם בגלל רעש, וכשהם באים בגלל רעש אז הרכז שלנו יודע לקום ולהגיד 'היי, אני משיחה לילית, אל תדאג אני אפזר את זה בסוף'. וגם חס וחלילה כשיש מכות, למשל כמו בשבוע שעבר ברחבת הבימה, להתקשר באותו הרגע. היו שתי קטטות, באחת הייתה דקירה. גם כשהסתיים האירוע, הרכזת עדיין נשארה שם כדי לאסוף את הילדים שבכל זאת נשארו. אני חושב שאנחנו עושים תהליכים מאוד משמעותיים בעניין הזה. אני מגיעים גם למקומות שתושבים מתריעים עליהם. תושבים יכולים לקבל את הטלפון של שיחה לילית ולהתקשר במידה ויש רעש ליד הבית שלהם, ואנחנו מגיעים כדי לתת את המענה. אנחנו מגיעים גם לכפר שלם, גם לפארק מנחם בגין. אנחנו מגיעים גם לגינות הקטנות. יש מענה המון בגינות הגדולות, אבל דווקא היום בני נוער בורחים לגינות הקטנות, בעיקר ביפו דרך אגב. הצוותים שלנו מורכבים מדוברי אמהרית, חלק מהחיילים שלנו הם מהגרעין העירוני והם דוברי אמהרית. יש לנו מדריכים ערבים שנמצאים בפרויקט. באמת הרעיון הוא לעשות כמה שיותר חיבורים. אנחנו מאוד שמחים להכניס כל מי שרוצה להיות שותף ולקחת חלק, כי אנחנו מאמינים ששיתופי הפעולה יגרמו לנו להגיע לכמה שיותר בני נוער, ולייצר פעילות איכותית, חיובית ובטוחה בשעות הקטנות של הלילה.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

מבחינתי זה חלום שהתגשם. בתחילת הקדנציה כשנכנסתי להיות יו"ר הועדה, אמרתי שאחת המטרות העיקריות שלי זה שנעשה שיתופי פעולה ונדבר כולם ביחד, נאגם משאבים וכו', ואנחנו נגיע למצב שבו כולנו יודעים לעבוד ביחד, וכל אחד נותן את מה שיש לו והסך עולה על כל חלקיו.

מושיקו בלס:

אני אספר סיפור שקשור לפעילות הלילית. בתחילת השנה פתחנו בית קפה לנוער במרכז הקהילתי בני ברית, הוא נקרא ברית קפה. אחרי תהליך של שנה שלמה, ביום חמישי היה בו אירוע שיא. הגיעו 100 בני נוער, ומה שמדהים שהגיעו יהודים וערבים, מכל המוצאים. הדבר הזה בקלות יכול היה להיגרר לחבר'ה שנכנסו ואמרו 'אין משחק'. העובדים שהיו שם, ובסיטואציה בסוף ארגנו משחק גם עם הילדים שלא רצו להשתתף, ובסוף היה ערב מעולה, שיש לילדים גם את המקום. היתרון של הדבר הזה שהוא פעיל ביום חמישי ושישי לסירוגין, בין השעות 21:30 עד 2:30 לפנות בוקר. למרות שהיו חלק מהתושבים שהתנגדו, עדיין הייתה רוח גבית של המערכת העירונית וגם של התושבים שנמצאים. אני חושב שזה משהו שנצטרך לאמץ אותו גם במקומות אחרים. בקיץ זה יהיה רק בימי חמישי בגלל מגבלות של כוח אדם.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

זה עוד משהו שאנחנו צריכים לטפל בפעם הבאה בשעות של המני"שים.

אירית עמר רוזן:

מה אתם עושים עם קטינים תחת השפעת אלכוהול שהיו מגיעים אליכם?

עמוד 37 מתוך 43

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

מושיקו בלס:

זה תלוי ברמת האלכוהול שהילדים צורכים. אני אומר עוד פעם, המטרה שלנו היא לתת מענה חברתי ומאתר טיפולית. זה המקום הראשון שבו אנחנו נמצאים. אם הילדים נמצאים במצב שהם עדיין, יש לידם את בקבוק האלכוהול ואנחנו מעודדים אותם לא לשותות אלכוהול ולהצטרף אלינו למחצלת. אנחנו יושבים איתם כי אנחנו מאמינים שעצם זה שאנחנו יושבים, אז הרכז אומר 'בוא, תשמע, אני יושב כאן, תכבד אותי, אל תשתה' וזה עובד. הילדים גם באיזשהו שלב מצטרפים. אם אנחנו רואים שהילדים נמצאים במצב, לצורך העניין, שזה כבר המוני מדי אז אנחנו כן נתקשר לסלע או למשטרה ונבקש סיוע. אנחנו נצא מהסיטואציה כי אנחנו לא רוצים גם להיות ממותגים במקום הזה. נצא מהסיטואציה וניתן להם להיכנס. ספציפית על רחבת הבימה, בגלל שותפות גם עם על"ם ועם אכפת, אז על"ם נכנסים כשאנחנו יוצאים. קבענו שעות שהם יהיו שם ספציפית, בעיקר ביום חמישי. אני חייב להגיד שלפעמים אנחנו גם מתקשרים להורים ואומרים להם לבוא לקחת את הילד. וספציפית גם בגלל הסיפור שהחופים נכנס אלינו, יהיה לנו תקציב גם להעלות ילדים על מונית הביתה במקרה הצורך. אני יכול להגיד שבשנה שעברה כשהתקשרנו לחלק מההורים הם לא רצו לבוא לקחת את הילדים שלהם. יש גם כאלה. אבל עוד הפעם, המטרה שלנו זה רגע לעטוף את הילדים, להכניס אותם. בשנה שעברה הייתה סיטואציה שהיה חשד לסמים, אז היינו באותו סיפור. הרכזים מתייעצים איתנו תוך כדי, אנחנו מתייעצים עם עוד גורמים. אנחנו לא במקום שאנחנו יודעים הכול, אנחנו עובדים בשותפות גם עם המשטרה.

מהרטה ברוך-רון:

חשד לסמים הכוונה שאתם רואים מישהו משתמש?

מושיקו בלס:

לא, חשד לסמים לצורך העניין אני אתן דוגמא. בשנה שעברה בסקייט פארק פגשנו חבורה של נערים, הרכזות מזהה, היא אומרת 'תקשיב מושיקו, אין לי ספק, זה מה שאני חושבת שקורה'. אנחנו התקשרו לעל"ם, ביקשנו מהם להגיע. במקביל התקשרנו גם לסלע וביקשנו שיסיירו, שיבדקו אם הניידת של על"ם שם, שיחליפו איתם מילה ויראו אם הם צריכים להתערב או לא. בגלל שסלע עובדים בשיתוף פעולה מלא עם המשטרה, אנחנו נותנים להם את המקום הזה. בשנה שעברה גם עירבנו קצין נוער סביב פארק שזיהינו שיש לא מעט בני נוער שיושבים. ביקשנו מקצין הנוער לבוא למקום ולראות מה אפשר לעשות. אופן הטיפול שלנו הוא כזה שאנחנו קודם כל רוצים לתת את המענה החברתי לילדים. אנחנו קודם כל רוצים לראות אם אנחנו יכולים להכניס אותם הביתה, או אם יש גורם שיכול להכניס אותם הביתה.

אנחנו בגדול מטפלים בילדים עד גיל 18, אבל גם כשאנחנו רואים ילדים שהם חיילים, כמו בשבוע שעבר. ילד שאומר שהוא רוצה להזיק לעצמו, חייל שאומר שהוא רוצה להזיק לעצמו, גם בזה אנחנו בודקים איך אפשר לתת את המענה ולא להגיד 'בסדר, הוא כבר מעל הגיל אז הוא לא שלנו'. פגשנו גם ילדים שהם בכיתה ד' בשנה שעברה ביפו, ואז דרך המחלקה לחינוך יסודי אנחנו פונים אליהם. זה עוד פעם הסיפור שאנחנו

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

עובדים בשותפות, ובעיניי זה הבסיס של זה. אם יש מישהו שנמצא בשטח אנחנו נשתדל לא להיות שם, כי יש כבר גורם טיפולי שמטפל, אנחנו ניכנס למקום אחר. אז אני גם מזמין את היושבים פה, אם אתם שומעים על מקומות שלדעתכם צריך להגיע אליהם תדברו איתנו, אנחנו באמת ניידים. אנחנו פועלים בשעות שלא כולם פועלים בהם, אז אנחנו גם יודעים לסנכרן. לצורך העניין יש בקידום מדריכים בשעות הבוקר המוקדמות אז אנחנו עושים את החפיפה. אנחנו נכנסים כשעליים סוגרים את הפוך על הפוך ב-22:00. ביום שני האחרון התקשרה אלי נועה, היא רכזת של הפוך. היא אמרה לי שהיא סיימה פעילות ויש שם שתי נערות טראנסיות שידוע שהן משדלות בני נוער למקום של זנות. עליים פנו למשטרה בעניין הזה, והיא הציעה שנהיה שם בשטח כדי לתת את המקום. באמת ישר הקפצנו את הסיור מרחבת הבימה שהייתה יותר שקטה לתוך גן מאיר. הם באמת ישבו שם עם הנערים. עוד פעם, אנחנו שם בשביל הילדים. החיבורים האלה מגדילים את השלם יותר מסך חלקיו.

מהרטה ברוך-רון:

איזו הדרכה מקבלים המדריכים?

מושיקו בלס:

גם המתנדבים וגם הרכזים עברו שתי הכשרות נפרדות. עם הרכזים דיברנו שוב על המקום של איתור, של איך לתפעל את הצוות, איך לקרוא סיטואציה, מה המקום שלהם? האם הם במקום אחד שהם צופה ומקום אחד שהם צריכים להתערב בו. עם הצוותים דיברנו על איך עושים את זה. איך עושים **reaching out**, או הישוג בעברית. מה התפקיד הזה של הישוג, מהי עבודת הלילה, איך יוצרים קשרים. הסיפור הזה של להיות אורח לרגע בחיים של נער או נערה, ולדעת שיש לך אחריות גם אם זה משפט אחד שאמרת, אז מה זה אומר. הבאנו את כוכי מאכפת שנתנה לנו על הדרכה איזה שאלות כדאי לשאול כשעושים איתור טיפולי כדי לדעת האם הנער נמצא במקום כזה או אחר. דיברנו קצת על מענים שיש לנו, חדר 4, מה קורה במידה ו-. עשינו סימולציות על סמך אירועים שקרו בשנים הקודמות ודברנו על העניין של מענים.

מהרטה ברוך-רון:

למשל להתמודד עם הסיטואציה של האלימות בכיכר, נראה לי טראומתי למדריך.

מושיקו בלס:

אני אגיד לך יותר מזה. אחת הדילמות שהבאנו היא מה קורה אם אתה בסיטואציה שבה הנער שולף סכין, מה המקום שלך בסיטואציה הזו. היו כל מיני שאלות, אפילו אחד החיילים שאל אם מותר לו להשתמש בגז פלפל אם יש לו בתיק.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ומה התשובה?

מושיקו בלס:

אסור.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אם באים לתקוף חייל בסכין, הוא לא משתמש בגז פלפל?

מושיקו בלס:

אם מדובר בנער אנחנו נעשה את הכול. אנחנו לא רוצים לשים את הצוות שלנו במצב של סיכון. אחד הדברים שדיברנו עליהם בסיטואציה הזו, זה רגע להבין איפה אתה נמצא. אחד הדברים שאנחנו מצפים מרכז, למרות שאי אפשר לדעת בזמן אמת מה יקרה. אבל רגע להבין שיש סיטואציה ואתה צריך לנתח אותה באופן מאוד מהיר. אחד הדברים שדיברנו עליהם בסיטואציה כזו זה להבין מי הנער? האם הוא שיכור או לא, האם אפשר לדבר אליו, האם יש לו חברים שאפשר לדבר איתם. איך אפשר לעשות הפרדה בין הנערים שתוקפים אחד את השני בסיטואציה הזו. אנחנו לא יכולים להשתמש בגז פלפל, כי לצורך העניין יש לנו פה אחריות. ומה עם הילד הזה רק שיחק איתו בסכין, ועכשיו יהיה סיפור מגלגל בעניין הזה. לכן יש עניין של מניעה, קודם כל לנסות להפריד, לדבר לנער כששאר הצוות מבודד את הסיטואציה, ולהתקשר לסלע ולמשטרה באופן מיידי. אגב, גם בסיטואציה של המכות שהיו ברחבת הבימה בשבוע שעבר, זה ממש מה שקרה. לפני שהמשטרה או סלע הגיעו, הצוות שלנו היה שם ביחד עם הסיירת הירוקה והם אלה שנטרלו את הסיטואציה עד שהמשטרה הגיעה, ואז ממש טיפלה בנושא. יש המון סיטואציות שאפשר לדבר עליהן. אחד הדברים שאנחנו אומרים לרכזים שלנו כל הזמן, זה לא להישאר עם הדברים סתם לבד. אם יש איזשהו ספק, אם צריך להגיב במקום אז תגיב, בגלל זה אנחנו גם מציידים אותם. אנחנו לא אומרים 'קודם תתקשר אלי כדי לשאול אם אתה יכול'. ממש לא. אנחנו נותנים להם את האחריות והמנדט. במקום שיש להם זמן לחשוב או שהם צריכים להתייעץ הם מרימים אלינו טלפון כדי שנוכל לחשוב ביחד. יותר מזה, אנחנו לפעמים מטפלים גם במקרים, הצוות של המשרד ביום שאחרי גם עובר. אנחנו מלווים אותם כל הלילה, בבוקר שאחרי עוברים על כל הדוחות, כי יש דברים שלפעמים צפים בעצם זה שאני עושה את הניתוח וכותב, ואז אנחנו מתקשרים ומבררים על הסיטואציה. לדוגמא, בשנה שעברה רכזת הייתה בפארק דרום, פוגשת נער סביב גיל 22-24 ועוד חבורה של בני נוער צעירים ומשהו בפנים הרגיש לה לא נכון. היא הרגישה קצת לא נעים לנתח את הסיטואציה, וכשהיא דיברה עם הילדים הם אמרו לה שהם נפגשים איתו הרבה. היא כותבת את זה בדו"ח, ביום שאחרי התקשרתי אליה כדי לשאול מה הסיפור. היא אמרה לי 'תקשיב, משהו הרגיש לי קצת מוזר בסיטואציה. כי בכל זאת הוא גדול מהם, הם חבר'ה יחסית צעירים, מה אני עושה? כתבתי את זה כי אמרתי אולי. ניסינו לברר מי הילדים, איפה הם נמצאים, באיזה גיל, אם היא יודעת באיזה בתי ספר הם לומדים, ממש כל המידע. למחרת שלחנו עוד סיור לשם, משיחה קצת יותר עמוקה עם הילדים הבנו שהוא

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

מוכר להם סמים. במקביל עדכנו את הגורמים השונים, גם את המשטרה, כדי שיהיה מענה ספציפית עם הילד. זה משהו שצף רק ביום שאחרי, אלה כל מיני סיטואציות שאנחנו מנתחים גם בדיעבד.

אירית עמר רוזן:

קיבלתם איזושהי הרצאה מהמשטרה על עבודת המשטרה עם נוער? היה מעניין אתכם להבין את העבודה הזו? מה קורה עם קטין תוך כדי זה, אם אתם נשאלים.

מושיקו בלס:

זה מעניין אותנו באופן כללי. יש קשר שנוצר. עכשיו אנחנו מתכנסים סביב הקיץ, ואני חושב שזו תחילתה של דרך משוטפת. אתמול דיברתי עם דניאל על שיתופי הפעולה, ועל מה שאפשר לעשות ביחד. בעיניי להביא את המשטרה למפגש רכזים זה ממש חשוב, כי אנחנו מכירים גם את המקרים שבהם למשטרה לוקח זמן להגיע. המקום הזה של הנגשת המידע, ולדעת שיש שוטר קהילתי ולדעת מה התפקיד שלו מול קצין נוער. האם לצורך העניין עכשיו הסתובבתי וראיתי בפאב חברה שלי מהצופים, האם אני יכול להרים טלפון לקצין נוער ולהגיד 'אתה צריך לסגור את המקום הזה, כי אני יודע שהילדים שלי הולכים לשם'.

אירית עמר רוזן:

לא יודעים למשל שאחזקת סכין היא עבירה שהעונש שלה הוא 5 שנות מאסר. לנו כמשטרה אין סמכות לסגור את התיקים האלה, אלא רק לפרקליטות. כלומר יש כל מיני דברים קטנים, במפגש היום-יומי אולי היה חשוב שתדעו. גם על הצד שלנו ועל העבודה שלנו.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני חושבת שזה רעיון מצוין. אם אפשר אפילו להזמין את חברי הוועדה, מי שירצה לבוא ולשמוע, או להצטרף לסיורי לילה, מושיקו הזמין את חברי הוועדה. מי שרוצה לבוא להתנדב ולראות, אתם מוזמנים.

מושיקו בלס:

אפשר להצטרף, אפשר להתנדב. אני מחפש עוד רכזים כדי להתרחב.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

ורד תשלח לכל חברי הועדה את הטלפון של מושיקו.

מהרטה ברוך-רון:

ממש מרגש אותי לשמוע על הפרויקט הזה, ועל העובדה שאתם עושים איגום משאבים. שיש כתובת, שנערים ונערות שמסתובבים בלילה יכולים לפנות. ואני אבוא לסיור לילה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

אירית עמר רוזן:

היה סיור בגן מאיר, וחמש דקות לפני הסיור התארגנו, כל הפורום של פורום נוער עירוני. חמש דקות לפני כן הייתה קטטה והגיעו שוטרים, כולם ברחו מהגן. אנחנו הגענו ואין שום דבר ואין את מי לשאול ואין עם מי לדבר.

שונות וסיכום

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני מודה לכם מאוד על כך שבאתם והקשבתם. כמו שאתם רואים אנחנו כן מצליחים לקדם דברים ולהרים דברים, ואני מאוד שמחה על כך ואני בטוחה שגם אתם.

כמה עדכונים קטנים בנושא טיפות החלב. כמו שאתם יודעים יש עבודה מאוד גדולה עליהם, אנחנו נמצאים כרגע לאחר מיפוי ועבודת אבחון עומק בטיפות החלב עצמן. היה סקר גם עם הצוותים וגם עם לקוחות. בחודש הקרוב תיערך קבוצת מיקוד אינטרנטית, ובאוגוסט יחל עיצוב של תוכנית עבודה להטמעה עם הצוותים.

אני רוצה לדבר על ויצ"ו נחלת יצחק. כל הבלאגן התחיל בסוף הישיבה הקודמת שלנו. ויצ"ו סגרה את המעון בנחלת יצחק. מהרטה, אני וגבי לסקי חברת המועצה התכנסנו ופעלנו לכך שיהיה מפעיל אחר. נדמה לי שבשבועיים האחרונים היה מכרז, עמותת אמילי זכתה במכרז. ביום שני יהיה אישור של המועצה ואז הם יוכלו להתחיל ברישום.

הדבר האחרון, ביום שני תובא לאישור המועצה התוכנית של יום לימודים ארוך בדרום, מזרח, דרום מזרח העיר ובית. כל האזור שצריך להיות מכוסה- מכוסה. זה יתחיל ב-1.9 עד השעה 16:30, כיתות א'-ג' יהיו בבתי הספר. זה לא חובה, זה מועדוני תמורת 250 ₪ בחודש. הורים יקבלו יום לימודים ארוך כמו בחו"ל. שני דברים שאתם צריכים לדעת, הורה יכול להחליט שהוא רוצה או לא. הדבר השני, ביה"ס לא מחויב. ביה"ס יכול לקחת את התוכנית הזו ויכול להחליט שלא. אבל כל בתי הספר בדרום, דרום מזרח, מזרח ויפו מקבלים את זה. זה תוקצב ב-10 מיליון ₪. אני רוצה להגיד שהתוכנית הזו היא תוכנית שהביאה מנהלת מנהל החינוך החדשה, שירלי רימון ברכה, ואני חושבת שמגיע לה כל הכבוד. לבוא ולהכין דבר כזה, ועשתה את זה כמו שצריך. כמובן גם לראש העירייה ומנכ"ל העירייה שתקצבו את זה.

קריאה:

איך נדע איזה בתי ספר בחרו להשתמש בזה?

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

הרשימה תופץ, זה עכשיו בעבודה. זה עוד לא אושר במועצה.

עיריית תל-אביב-יפו

אופירה יוחנן וולק
חברת מועצת העירייה
יו"ר הועדה

איריס פאר כלף:

מה קורה עם ילדים שנמצאים במועדוניות?

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

הכול בעבודה. יש גם עבודה מול מנהל השירותים החברתיים. לא רק זה, מה קורה עם ילדים שגרים באזור הזה, אבל לומדים בבתי ספר של חינוך מיוחד בצפון? שם אין. אז עובדים על זה, צריך למצוא פתרונות. אין לי את כל התשובות, זה עכשיו בעבודה.

איריס פאר כלף:

תדעי שיש לזה השלכות על עוד מעגל ועוד מעגל.

אופירה יוחנן וולק-היו"ר:

אני יודעת. הייתה פגישה של מנהל חינוך עם גורמים שונים, אני מניחה שאלה פגישות מתגלגלות כדי לחשוב מה עושים גם עם הילדים שלוקחים ריטלין, ובסביבות השעה 14:00 זה כבר נגמר, ואיך נותנים להם את המענה הנכון ולא מייצרים אצלם את תחושות הכישלון. זו תוכנית אדירה שצריך לפרוט אותה לפרטים ויש הרבה עבודה. יש חשיבה על הכול וזה בעבודה, יש לנו מספיק זמן עד 1.9. תודה רבה לכולם, שיהיה קיץ טוב.

*** הישיבה ננעלה ***